

PRILOGA 1 (spremni dopis – 1. del):

Številka: 021-62/2018/4
Ljubljana, 26. 04. 2018
EVA /
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2017 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
<p>Na podlagi 6. člena Zakona o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14 – ZIN-B) je Vlada Republike Slovenije na redni seji dne maja 2018 pod točko sprejela naslednji</p> <p style="text-align: center;">SKLEP</p> <p>Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2017.</p> <p style="text-align: center;">mag. Lilijana KOZLOVIČ GENERALNA SEKRETARKA</p> <p>Priloge:</p> <ul style="list-style-type: none">– Poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2017. <p>Prejmejo:</p> <ul style="list-style-type: none">– Ministrstvo za zdravje– Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije– Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo– Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- Dunja Sever, glavna zdravstvena inšpektorica RS
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje, - dr. Ana Medved, državna sekretarka, - Dunja Sever, glavna zdravstvena inšpektorica RS

5. Kratak povzetek gradiva:

Letno poročilo o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2017 je pripravljeno v skladu z Zakonom o zdravstveni inšpekciji (Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14 – ZIN-B), ki v 6. členu Zdravstvenemu inšpektoratu Republike Slovenije nalaga, da predloži ministru, pristojnemu za zdravje, poročilo o svojem delu za preteklo leto najkasneje do 30.4. tekočega leta, ministru, pristojnemu za zdravje pa, da poročilo predloži v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge in pristojnosti ter postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interna navodila za delo inšpekcije.

Inšpektorat je zadolžen za izvajanje inšpekcijskega nadzora oziroma nalog prekrškovnega organa na področjih, ki jih predpisi umeščajo v njegov delokrog, njegovo delovanje je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

Delokrog vključuje različna področja, med njimi področje nalezljivih bolezni, ravnanja z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti, minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev (v javnih zdravstvenih zavodih pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah), pacientovih pravic, duševnega zdravja, pogojev za opravljanje zdravniške službe, zdravilstva, presaditev delov telesa zaradi zdravljenja, kopališč, kopalnih vod, pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo, varnosti na smučiščih, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, igrač, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, živil, omejevanja porabe alkohola in omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov. Aktivnosti glede vprašanj izpolnjevanja posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata, se nanašajo na problematiko preprečevanja dela in zaposlovanja na črno.

V poročilu za leto 2017 so predstavljeni podatki o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepih ter prekrškovnih sankcijah in ukrepih. Hkrati je podan tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	uskklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE		
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:				
-				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in

II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

-

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Gradivo ni takšne narave, da bi bilo potrebno sodelovanje javnosti.

-

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Milojka Kolar Celarc
MINISTRICA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

PRILOGA 3 (jedro gradiva):

Številka: 069-1/2018-1

Datum: 18.4.2018

**POROČILO O DELU
ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA
REPUBLIKE SLOVENIJE**

2017

KAZALO

1.	UVOD.....	4
2.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA.....	5
2.1	Pristojnosti.....	5
2.2	Organiziranost, sistem vodenja in kadri.....	6
	<i>Organiziranost in sistem vodenja.....</i>	<i>6</i>
	<i>Kadri.....</i>	<i>7</i>
3.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE.....	8
4.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU.....	8
5.	PRORAČUN.....	9
6.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2017.....	11
6.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI.....	13
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>13</i>
6.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI.....	16
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>16</i>
6.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV ..	18
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>18</i>
6.4	PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC.....	21
	<i>Postopki, vodeni v letu 2017.....</i>	<i>21</i>
6.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA.....	24
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>24</i>
6.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE.....	25
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>25</i>
6.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA.....	27
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>27</i>
6.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA.....	29
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>29</i>
6.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO- ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ.....	30
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>30</i>
6.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO.....	33
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>33</i>
6.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH.....	36
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>36</i>
6.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV.....	37
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>37</i>
6.13	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV.....	39
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>39</i>
6.14	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ.....	42
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>42</i>
6.15	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI.....	45
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>45</i>
6.16	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE.....	47
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>47</i>

6.17	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	50
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>50</i>
6.18	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV	53
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017.....</i>	<i>53</i>
6.19	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	56
6.20	IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA	57
	<i>Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.....</i>	<i>57</i>
	<i>Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.....</i>	<i>60</i>
	<i>Program vzorčenja na področju igrač.....</i>	<i>64</i>
	<i>Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali</i>	<i>68</i>
	<i>Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.....</i>	<i>72</i>
7.	OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE	78
7.1	Obveščanje javnosti in članic Evropske unije o nevarnih izdelkih	78
7.2	Sistem hitrega obveščanja za živila in krmo - RASFF.....	78
7.3	Evropski sistem upravne pomoči in sodelovanja v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 – AAC ..	79
7.4	Evropski sistem izmenjave informacij - RAPEX.....	79
7.5	Spletne strani inšpektorata (www.zi.gov.si)	80
7.6	Sodelovanje pri pripravi predpisov.....	80
7.7	Sodelovanje z drugimi institucijami, službami in organi	81
7.8	Sodelovanje z organi Evropske unije	82
7.9	Sodelovanje z javnostmi	82
8.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA	84
8.1	Splošni predpisi	84
8.2	Nalezljive bolezni.....	84
8.3	Ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti.....	85
8.4	Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji.....	85
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi.....</i>	<i>85</i>
	<i>Higienska nega</i>	<i>85</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja.....</i>	<i>85</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti</i>	<i>86</i>
8.5	Pacientove pravice	86
8.6	Duševno zdravje.....	86
8.7	Zdravniška služba	86
8.8	Zdravilstvo	87
8.9	Presaditev delov telesa zaradi zdravljenja.....	87
8.10	Higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč	87
8.11	Zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno oskrbo s pitno vodo.....	88
8.12	Varnost na smučiščih.....	88
8.13	Splošna varnost proizvodov	88
8.14	Kozmetični proizvodi	89
8.15	Igrače.....	89
8.16	Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali.....	90
8.17	Zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane	91
8.18	Omejevanje porabe alkohola.....	95
8.19	Omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov.....	95

8.20	Delo in zaposlovanje na črno	95
------	------------------------------------	----

1. UVOD

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je zadolžen za izvajanje inšpekcijskega nadzora oziroma nalog prekrškovnega organa na področjih, ki jih predpisi umeščajo v njegov delokrog, njegovo delovanje je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Vključuje različna področja, med njimi področje nalezljivih bolezni, ravnanja z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvenih dejavnosti, minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev (v javnih zdravstvenih zavodih pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah), pacientovih pravic, duševnega zdravja, pogojev za opravljanje zdravniške službe, zdravilstva, presaditev delov telesa zaradi zdravljenja, kopališč, kopalnih vod, pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo, varnosti na smučiščih, splošne varnosti proizvodov, kozmetičnih proizvodov, igrač, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, živil, omejevanja porabe alkohola in omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov. Aktivnosti glede vprašanj izpolnjevanja posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata, se nanašajo na problematiko preprečevanja dela in zaposlovanja na črno.

Regulirana vprašanja s področij, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjamo posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2017 smo predstavili podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepov ter prekrškovnih sankcijah in ukrepov. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Dunja Sever, dr. med.

Glavna zdravstvena inšpektorica RS

2. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

2.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge in pristojnosti ter postopke določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije. Osmo poglavje tega poročila vsebuje seznam zakonodaje in predpisov iz delokroga inšpektorata.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov na področjih, opredeljenih z delokrogom inšpektorata, ter vodenjem prekrškovnih postopkov. Na področju pacientovih pravic je imel inšpektorat do konca leta 2017 izključno pooblastila prekrškovnega organa.

Delokrog inšpektorata obsega naslednja področja:

- nalezljive bolezni,
- ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, v objektih, namenjenih tej dejavnosti,
- minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah,
- pacientove pravice,
- duševno zdravje,
- presaditev delov telesa zaradi zdravljenja,
- zdravniška služba,
- zdravilstvo,
- higienska ustreznost kopalnih vod in zdravstvena ustreznost mineralnih vod ter minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji kopališč,
- zdravstvena ustreznost pitne vode ter objekti in naprave za javno preskrbo s pitno vodo,
- varnost na smučiščih,
- splošna varnost proizvodov,
- kozmetični proizvodi,
- igrače,
- materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili,
- zdravstvena ustreznost oziroma varnost živil in hrane;
- omejevanje porabe alkohola,
- omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov,
- d e l o i n z a p o s l o v a n j e n a č r n o.

2.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2017 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za splošne zadeve in kakovost, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

Sektor za strategijo in planiranje je v okviru matričnega sistema vodenja zadolžen za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora, sprotno spremljanje njihovega izvajanja ter pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj.

V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora, ki je opredeljeno v matrični organizacijski shemi. V okviru te sheme so vodje področij¹ iz Sektorja za strategijo in planiranje odgovorni za pripravo z dokumenti podprtih strokovnih usmeritev za izvajane nalog na posameznih področjih iz delokroga inšpektorata. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge terenskega inšpekcijskega nadzora ter prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za splošne zadeve in kakovost je zadolžena za pripravo in izvajanje kadrovskega in finančnega načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrezno informacijsko podporo.

Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2016 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2017

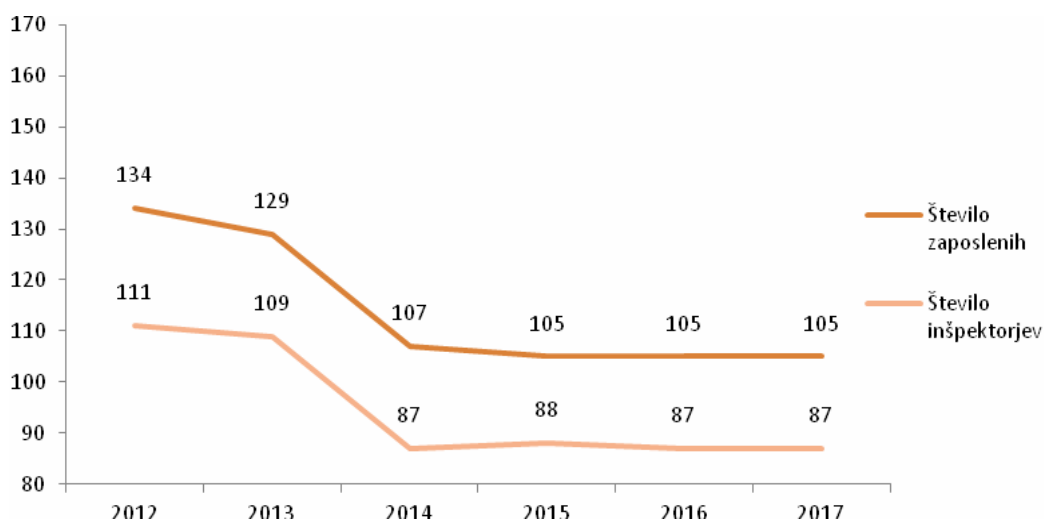
¹ Vodje področij na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije opravljajo poleg nalog inšpekcijskega nadzora tudi podobne naloge kot direktorji inšpekcij v drugih inšpektoratih.

Kadri

Na dan 31. 12. 2017 je bilo na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije skupaj zaposlenih 105 javnih uslužbencev za nedoločen čas, med njimi 87 inšpektorjev, štirije uradniki in 14 strokovno tehničnih delavcev. Po izobrazbeni strukturi so prevladovali javni uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 48,11 let. Gibanje števila zaposlenih v zadnjih petih letih je razvidno iz grafa in preglednice.

Graf 1 – Prikaz števila zaposlenih in inšpektorjev v obdobju 2012 – 2017

Preglednica 1 – Število zaposlenih inšpektorjev in ostalih zaposlenih v obdobju 2012 - 2017

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Indeks 17/12	Indeks 17/16
Število zaposlenih	134	129	107	105	105	105	78,36	78,36
Število inšpektorjev	111	109	87	88	87	87	78,38	78,38

Število zaposlenih*	134	129	107	105	105	105	0,78	1,00
Število inšpektorjev*	111	109	87	88	87	87	0,78	1,00

*Na dan 31. december

V letu 2017 so bili javni uslužbenci inšpektorata skupaj iz razloga bolniške odsotnosti odsotni 1.637,72 dni, od tega je bilo 65 % bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 35 % bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd). Osem javnih uslužbencev je bilo zaradi bolezni ali poškodbe v letu 2017 v daljšem bolniškem staležu.

Preglednica 2 - Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2012 - 2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih*	94	94	94	93	93	89

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano redno delo, redni dopust in prazniki.

3. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2017 so se zaposleni izpopolnjevali in usposabljali 450,53 dni (v povprečju 4,30 dni na zaposlenega), od tega 175 dni na internih ter 276 dni na eksternih izpopolnjevanjih oziroma usposabljanjih.

Interna izpopolnjevanja so v letu 2017 potekala preko sestankov in asistenc, ki so jih izvajali mentorji predvsem na področjih: zdravstva, kozmetike, igrač in splošne varnosti živil ter na področju pitne vode in kopalnih voda. Izvedena so bila interna usposabljanja na področju zdravstva in področju nadzora nad uporabo tobačnih in povezanih izdelkov.

V okviru promocije zdravja na delovnem mestu so bila izvedena usposabljanja na področju ergonomije delovnega mesta – vadba z elastikami, tečajev oživiljanja ter splošnih področij promocije zdravja pri delu, ki se jih je udeleževala izvajalka promocije zdravja na delovnem mestu.

V tujini so se zaposleni usposabljali na področju kopalnih voda, e-trgovine na področju živil. Vsebine domačih eksternih izpopolnjevanj so zajemale področja delovnopravne zakonodaje in obračuna plač, prekrškovne zakonodaje, javnih naročil, promocije zdravja, integritete, obravnave tajnih podatkov, spletnega poslovanja, pitne in kopalne vode, prekvalifikacije notranjih presojevalcev.

Pridobljeno znanje so udeleženci na ostale javne uslužbenke prenesli preko internih izpopolnjevanj.

4. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih), vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepah.

Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang, ki je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora.

Sistem omogoča tudi prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza na področjih materialov in izdelkov, namenjeni za stik z živili in zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošiljk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošiljkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti (vključno z dokumenti obeh oblik vodenja), ki podpirajo vse poslovne procese (poslovniki, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča tudi prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

5. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije znašal 4.421.956,00 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 4.238.646,46 evrov oziroma 95,66 %.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2017 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup službenih vozil, računalniške strojne in programske opreme ter pisarniške opreme.

V letu 2017 smo za investicije porabili 100.194,61 evrov oziroma 94,47 % glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2017 na proračunski postavki 4530 porabili 230.639,77 evrov oziroma 90,53 % glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2017 realizirana v višini 3.706.797,18 evrov oziroma 96,21 % glede na veljavni proračun za leto 2017.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2017 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 189.446,45 evrov oziroma 98,24 % glede na veljavni proračun.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2017 porabili 11.568,45 evrov oziroma 79,70 % glede na veljavni proračun.

6. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA V LETU 2017

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2017 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju iz delokroga inšpektorata.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, strokovnih usmeritev in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višje ocenjeno stopnjo tveganja oziroma pojavom novih tveganj, področja z že ugotovljeno problematiko ter na področja uveljavljanja novih zahtev pravnega reda. Pri pripravi programa so bile upoštewane tudi usmeritve ministrstva za zdravje in ministrstva, pristojnega za javno upravo.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, katerega mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali na podlagi ocene tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi predhodno navedenih ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Prioritetni inšpekcijski pregledi so bili opravljeni pri tistih zavezancih oziroma objektih, pri katerih je bila obravnava upravičena upošteva matično oceno tveganja, izraženo s kategorizacijo objektov in po tistih vsebinah, katerih obravnava je bila upravičena na podlagi področne ocene tveganja, izražene z dokumenti kontrolnih postopkov.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2017 opravljeni na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor². Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je dosegel cilje, zastavljene v okviru letnega programa inšpekcijskega nadzora.

Inšpektorji so skupaj opravili 31.739 inšpekcijskih pregledov³, od tega večinoma redne preglede, izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.891, kontrolnih pregledov pa 557. Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 863 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2017 je inšpektorat skupaj izrekel 5.159 upravnih in prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov.

3.137 ukrepov je bilo izrečenih v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.032 odločb o odpravi nepravilnosti, 23 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti in 2.023 upravnih opozoril oziroma opozoril po ZIN. Inšpektorji so izdali 59 sklepov o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.022⁴ sankcij in ukrepov je bilo izrečenih v prekrškovnem postopku in sicer 218 odločb z izrekom globe, 342 plačilnih nalogov, 571 odločb z izrekom opomina, 884 opozoril za storjen prekršek in sedem obdolžilnih predlogov.

Skupni znesek izrečenih glob in denarnih kazni je v letu 2017 znašal 590.076,65 EUR.

² Na področju pacientovih pravic so inšpektorji vodili izključno prekrškovne postopke.

³ Vključeni so prekrškovni postopki na področju pacientovih pravic in odvzeti vzorci.

⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov⁵ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo in deratizacijo, in ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 5.861 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 57 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 888 ukrepov, od tega 792 upravnih ukrepov (312 odločb o odpravi nepravilnosti, 463 upravnih opozoril in 17 sklepov o izrečenih denarnih kaznih po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 96 prekrškovnih sankcij/ukrepov (45 odločb z izrekom globe, en plačilni nalog, štiri odločbe z izrekom opomina in 46 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 3 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globo)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5861	57	312	463	17	792	45	1	4	46	96	888

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil v letu 2017 nadzor usmerjen v izvajanje Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. V bolnišnicah se je preverjalo izvajanje ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju, pri zasebnih zdravnikih in zobozdravnikih s koncesijo in brez koncesije se je preverjalo izvajanje čiščenja, dezinfekcije in sterilizacije, v domovih za ostarele pa izvajanje izolacije in izvajanje ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju. Izvajalci zdravstvene dejavnosti morajo za izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb izpolnjevati tudi zahtevo po preskrbi z zdravstveno ustrezno pitno vodo, kar pomeni, da morajo izvajati ukrepe za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju. Hkrati pa je legioneloza je v Zakonu o nalezljivih boleznih opredeljena kot bolezen, zaradi katere je potrebno izvajati splošne in posebne ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje, pri čemer pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti poseben ukrep predstavlja izvajanje Programa preprečevanja bolnišničnih okužb, kamor spadajo tudi ukrepi za preprečevanje razmnoževanja legionel.

Pri zdravnikih, ki izvajajo cepljenje, je bil nadzor usmerjen v izvajanje cepljenja; vodenje evidenc o opravljenem cepljenju, poročanje o opravljenem cepljenju in morebitnih stranskih pojavih po izvedenem cepljenju.

Tudi nadzor nad izvajanjem splošnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih boleznih je bil usmerjen v izvajanje preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode, in sicer v objektih higienske nege, na kopališčih, v nastanitvenih in javnih objektih ter v objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja.

Skupen delež neskladnosti glede izvajanja ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju so inšpektorji ugotavljali v nekoliko višjem deležu kot v letu 2016, ko so bile neskladnosti ugotovljene v 23 %, v letu 2017 pa v 25 %. Delež se je glede na leto 2016 povečal na račun nadzora nad izvajanjem ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju v bolnišnicah, kjer se nadzor po tem vprašanju v letu 2016 ni izvedel. V letu 2017 so bile neskladnosti pri izvajanju preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju v bolnišnicah ugotovljene v 42 %. Sledijo nastanitveni objekti, kjer so bile neskladnosti ugotovljene v 38 %, v domovih za ostarele v dobrih 23 %, na kopališčih in na področju otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja pa v 16 %. Kot že v preteklih dveh letih so inšpektorji ugotovili tudi upad števila večjih neskladnosti. Ugotovili so, da se večina preventivnih ukrepov izvaja, ostajajo pa posamezne manjše neskladnosti, in sicer da manjka posamezno navodilo oziroma ni določen posamezen korektivni ukrep ter da se ne vodi vsa evidenca.

Pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti so bile ugotovljene neskladnosti pri pravi navodil za izvajanje čiščenja, dezinfekcije in sterilizacije v štirih odstotkih in v osmih odstotkih pri izvajanju navodil. Pri izvajalcih cepljenja so bile ugotovljene neskladnosti v pet odstotkih, ker niso vodili evidence o opravljenem cepljenju. V domovih za ostarele se je, poleg izvajanja ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu, preverjalo tudi izvajanje izolacije, kjer pa večjih neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

V 25 nastanitvenih objektih (počitniške hišice in hoteli), ki spadajo med javne objekte, je bilo opravljeno tudi vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*. Inšpektorji so skupno odvzeli 50 vzorcev vode, bakterija *Legionella pneumophila* je bila ugotovljena v 28 % odvzetih vzorcev vode. Rezultati analiz vzorcev vode so pokazali, da so bile bakterije najdene v 14 odvzetih vzorcih vode, in sicer v OE Koper v treh od osmih, v OE Kranj v dveh od štirih, v OE Maribor in Murska Sobota v dveh od 14 in v OE Ljubljana v sedmih od desetih odvzetih vzorcev vode. Legionele niso bile najdene v vzorcih vode odvzetih v počitniških hišicah oziroma hotelih na območjih OE Celje in Dravograd, OE Novo mesto in iz OE Nova Gorica.

Tudi v letu 2017 smo prejeli in obravnavali številne prijave občanov glede domnevno neustrezne higijene v javnih objektih, zasebnih stanovanjih in v okolici teh objektov. Prijave so se nanašale predvsem na pojav insektov in glodalcev ter kopičenje različnih vrst odpadkov v teh objektih ali njihovi okolici. Obravnavali smo tudi prijave, ki so se nanašale na prosto odvržene uporabljene injekcijske igle na javnih površinah in v zapuščenih objektih ter pojav glodalcev na javnih površinah in v okolici večstanovanjskih objektov. V posameznih primerih je bilo potrebno najprej oceniti tveganje za javno zdravje v smislu preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, pri tem smo sodelovali z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki nam nudi strokovno podporo. Le-ta oceni tveganje in predlaga ukrepe za obvladovanje ugotovljenega tveganja, ki jih inšpektor odredi v upravnem postopku. V primerih, kjer ocena tveganja ni bila potrebna, je inšpektor odredil ukrepe, ki jih za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni določa Zakon o nalezljivih boleznih (npr. sanitarno tehnično vzdrževanje javnih objektov in javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo, deratizacijo in čiščenjem).

Na področju obveznega cepljenja se inšpektorat že vrsto let srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov v tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le tega odklanjajo oziroma ga onemogočajo. V letu 2017 je ZIRS prejel kar 1236 prijav odklanjanja obveznega cepljenja. V primerjavi z letom 2016 je število prijav zdravnikov cepiteljev poskočilo za več kot tri krat. Zaradi povečanega priliva prijav odklanjanja obveznega cepljenja in pričakovanim hitrim odzivom inšpektorata, je bilo potrebno v delo vključiti še več inšpektorjev kot doslej.

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v Luki Koper izdanih skupaj 68 spričeval.

6.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko preprečijo možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja⁶ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov iz zdravstva, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja z amalgamskimi odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločati iz komunalne odpadne vode.

V letu 2017 je bil nadzor usmerjen na odlaganje odpadkov iz zdravstva po vrsti odpadkov na mestu nastanka ter na začasno skladiščenje teh odpadkov.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.442 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 140 ukrepov, od tega 74 upravnih ukrepov (20 odločb o odpravi nepravilnosti in 54 upravnih opozoril) ter 66 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dva plačilna naloga, štiri odločbe z izrekom opomina in 60 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 4 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1442	20	54	74	2	4 ⁷	60	66	140

V letu 2017 so bile neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah, v šestih odstotkih opravljenih pregledov ugotovljene pri začasnem skladiščenju odpadkov in pri notranjem transportu odpadkov iz zdravstva, v treh odstotkih opravljenih pregledov so bile neskladnosti ugotovljene pri odlaganju odpadkov iz zdravstva in pri vodenju evidenc o nastajanju odpadkov iz zdravstva.

⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

⁷ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, so bile ugotovljene v enem odstotku opravljenih pregledov, in sicer pri odlaganju amalgamskih odpadkov v namenske posode in pri začasnem skladiščenju amalgamskih odpadkov.

6.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV⁸

Cilj zakonodaje⁹ na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti se preverja minimalno tehnične pogoje za oskrbo s sterilnim materialom, izvajanje izolacije, za izvajanje cepljenja, čiščenje in razkuževanje ter za odlaganje, transport in začasno skladiščenje odpadkov.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo ali izvajalci izpolnjujejo zahteve splošnih in posebnih pogojev, ki jih določa Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti.

Pri izvajalcih otroškega varstva je delo inšpektorjev usmerjeno v nadzor opreme na otroškem igrišču in izvajanje ukrepov za preprečevanje razraščanja legionel v internem vodovodnem omrežju. V okviru nadzora igral se preverja, če so igrala proizvedena in nameščena v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi, če se igrala vzdržujejo in izvajajo redni pregledi igral, če obstajajo evidence o opravljenih vzdrževalnih posegih na igralih oziroma igriščih, da na igrišču vrtca ni posajenih strupenih grmov in rastlin. Pregledi zajemajo tudi nadzor nad vzdrževanjem in čiščenjem prostorov, pripadajočih zunanjih površin in opreme.

V osnovnih šolah se nadzira zagotavljanje minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev, in sicer čiščenje in vzdrževanje šolskih prostorov, ustreznost šolskih stopnišč in ograj ter izvajanje ukrepov za razraščanje legionel v internem vodovodnem omrežju.

V javnih in nastanitvenih objektih se preverja higiensko vzdrževanje ter zagotavljanje sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev opravili skupaj 5.010 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 959 ukrepov, od tega 930 upravnih ukrepov (267 odločb o odpravi nepravilnosti, ena odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti, 658 upravnih opozoril in štiri sklepi o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 29 prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, dve odločbi z izrekom opomina in 21 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

⁸ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah.

⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
	Upravni ukrepi					Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
5010	267	1	658	4	930	1	5	2	21	29	959

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v letu 2017 nadzor usmerjen v bolnišnicah v zagotavljanje pogojev za odlaganje, prenos oziroma transport in začasno skladiščenje odpadkov, pri izvajalcih cepljenja v opremljenost cepilnega mesta za izvajanje cepljenja (ustreznost opreme in pribora), pri ostalih zdravnikih in pri zobozdravnikih v zagotavljanje pogojev za izvajanje čiščenja, dezinfekcije in sterilizacije, v domovih za ostarele pa je bil nadzor usmerjen zagotavljanje prostorov in opreme za izolacijo. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti so bile neskladnosti ugotovljene v dveh odstotkih pregledov. Neustrezna oskrba s sterilnim materialom je bila ugotovljena v treh odstotkih, neustrezni tehnični pogoji za odlaganje, prenos oziroma transport in začasno skladiščenje odpadkov ter za čiščenje opreme in prostorov so bili ugotovljeni v dveh odstotkih. V dveh odstotkih so bile neskladnosti ugotovljene tudi pri opremljenosti cepilnega mesta za izvajanje cepljenja.

Pri izvajalcih higienske nege so inšpektorji v letu 2017 preverjali izpolnjevanje splošnih pogojev (prostori, oprema, pribor, sredstva, sterilizacija itd) in posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti. Pri nadzoru izpolnjevanja splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci higienske nege, so inšpektorji največkrat ugotovili neskladnosti, ki so se nanašale na izvajanje dobre higienske prakse (v 15 % opravljenih pregledov), na posredovanje obveznih obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (v 10 % odstotkih opravljenih pregledov) in na neskladja pri zagotavljanju ustreznosti opreme, pribora, sredstev in proizvodov (v 10 % odstotkih opravljenih pregledov). V zvezi z izpolnjevanjem posebnih pogojev pri izvajalcih dejavnosti s savnami, so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede navodil za pravilno uporabo savne (v 18 % opravljenih pregledov), glede opremljenosti kabin (v 15 % opravljenih pregledov) in glede obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih (v 13 % opravljenih pregledov). Pri nadzoru izvajalcev dejavnosti s solariji je bilo v devetih odstotkih opravljenih pregledov ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani, v osmih odstotkih opravljenih pregledov je bilo ugotovljeno, da izvajalci s solariji še niso opravili meritev UV sevanja solarijev, v treh odstotkih opravljenih pregledov je bilo ugotovljeno, da ni nameščenih obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah oziroma so le-ta pomanjkljiva ter da na vidnem mestu v čakalnici ni nameščene tabele posameznih fototipov kože. V dveh odstotkih opravljenih nadzorov pa je bilo ugotovljeno, da se avtomatski solariji ne uporabljajo ob nadzoru osebja in da izvajalci ne izkazujejo, da se za namen kozmetičnega sončenja uporabljajo le solariji tretjega razreda. Pri nadzoru izvajalcev piercinga in tetoviranja so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede zagotavljanja obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (v 17 % opravljenih pregledov). Izvajalki, ki je opravljala dejavnost pedikure in za izvajanje le – te ni zagotavljala sterilnega pribora, je bila izdana odločba o prepovedi opravljanja pedikure.

V letu 2017 so inšpektorji pri izvajalcih higienske nege preverjali tudi ali slednji za izvajanje storitve beljenja zob uporabljajo proizvode z dovoljeno 0,1 % koncentracijo vodikovega peroksida in ali slednji morebiti izvajajo dejavnost, tj. aplikacija polnil oziroma botoksa v kožo, ki sodi v zdravstveno dejavnost. Aktivno smo sodelovali z Razširjenim strokovnim kolegijem za dermatovenerologijo, na katerega smo se obračali z različnimi vprašanji glede opredelitve posameznih dejavnosti in storitev. V zvezi z uporabo proizvodov za beljenje zob, inšpektorji v objektih higienske nege niso ugotovili neskladja, je pa bilo v enem primeru ugotovljeno neizpolnjevanje pogojev za izvajanje aplikacije polnil v kožo. Ker je šlo za izvajanje zdravstvene dejavnosti brez ustreznega dovoljenja Ministrstva za zdravje, je bila temu izvajalcu po Zakonu¹⁰ o delu na črno izdana odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti in izrečena prekrškovna sankcija.

¹⁰ Upravni ukrep - odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti in prekrškovna sankcija sta navedena v poglavju 6.19 Aktivnosti inšpektorata na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno.

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje stanja glede vprašanj, ki se nanašajo na igrala na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidenc o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igral in njihovega vzdrževanja. Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji v nekaterih primerih ugotovili neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci, izvajanju vzdrževanja ter čiščenja prostorov in pripadajočih zunanjih površin ter pri izvajanju rutinskih, periodičnih in letnih pregledov igral na otroškem igrišču. Navedene nepravilnosti so bile ugotovljene pri dveh odstotkih opravljenih pregledov. V osnovnih šolah so bile tudi v letu 2017 ugotovljene nekatere neskladnosti pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov ter zunanjih površin in zagotavljanju varnosti na stopniščih šol s postavitvijo ustreznih ograj. Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V primeru požarov nevarnih odpadkov v podjetju Kemis na Vrhniki maja in v obratu za predelavo odpadkov Ekosistemi Zalog pri Novem Mestu v juliju, je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije takoj pričel s preventivnimi aktivnostmi; inšpektorji so preverjali ali v vrtcih in šolah na vplivnih območjih požarov, poznajo obvestila za izvajanje ukrepov, ki so jih pristojne inštitucije posredovale preko medijev in objavljale na svojih spletnih straneh (NIJZ, ARSO; UVHVVR.....). Aktivnosti so se izvajale v obliki telefonskih pogovorov, elektronske pošte ter izrednih inšpekcijskih pregledov v vrtcih in šolah.

V javnih in nastanitvenih objektih so inšpektorji neskladnosti ugotovili glede čiščenja oziroma higienskega vzdrževanja ter zagotavljanja sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje, in sicer v 22 % opravljenih pregledov v javnih objektih in v 13 % pregledov nastanitvenih objektov.

6.4 PREKRŠKOVNI POSTOPKI NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Temeljni zakon, ki ureja področje varstva pacientovih pravic, je Zakon o pacientovih pravicah. Z Zakonom o pacientovih pravicah so bile povzete usmeritve in smernice več mednarodnih dokumentov, ki kljub temu, da pravno ne zavezujejo, predstavljajo pomembne mednarodne standarde na področju pacientovih pravic.

Med poglavitnimi cilji Zakona o pacientovih pravicah je prispevati k dvigu kulture mirnega reševanja sporov na tem področju. V skladu s tem ciljem je zakon uredil institut varuha pacientovih pravic in pritožbeni postopek, čemur je namenjen celoten postopkovni sklop tega zakona.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je bil do konca leta 2017 določen le kot prekrškovni organ, katerega stvarna pristojnost je omejena na postopek o prekršku. Določbe Zakona o pacientovih pravicah, na podlagi katerih je inšpektorat vodil postopke o prekrških, so se nanašala na vprašanja, kot so postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, obveščenost in sodelovanje pacientov, varstvo zasebnosti, privolitev v zdravstveno oskrbo, vodenje čakalnih seznamov.

Postopki, vodeni v letu 2017

V letu 2017 je bilo vodenih 2.355 postopkov v zvezi s prekrškovnimi določbami Zakona o pacientovih pravicah, ki se nanašajo na različna vprašanja, kot so: vodenje čakalnih seznamov, obveščenost in sodelovanje pacientov, privolitev v zdravstveno oskrbo, varstvo zasebnosti, brezplačna pomoč pri uresničevanju pacientovih pravic, postopek prve in druge obravnave kršitve pacientovih pravic. Postopki so bili vodeni pri skupaj 1.418 izvajalcih zdravstvene dejavnosti, in sicer v 69 bolnišnicah in njihovih klinikah oziroma enotah (114 postopkov), 339 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah (581 postopkov), pri 628 zasebnikih s koncesijo (1236 postopkov), 214 zasebnikih brez koncesije (239 postopkov), v 155 javnih zavodih (162 postopkov) in 13 zdraviliščih (23 postopkov).

Za kršitve, ki predstavljajo prekršek po Zakonu o pacientovih pravicah, je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije izrekel 197 prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov in sicer 23 odločb z izrekom globe, štiri plačilne naloge, 113 odločb z izrekom opomina, in 57 prekrškovnih opozoril.

Število postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov prikazuje preglednica.

Preglednica 6 – Število prekrškovnih postopkov in izrečenih sankcij/ukrepov

ŠTEVILO POSTOPKOV	ŠTEVILO IZREČENIH PREKRŠKOVNIH UKREPOV/SANKCIJ				
	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ
2355	23 ¹¹	4	113 ¹⁰	57	197

V 34 primerih so bile kršitve ugotovljene v zvezi z obveznimi objavami podatkov, povezanih z obravnavo zahtev pacientov glede spoštovanja njihovih pravic. Največ tovrstnih kršitev je bilo ugotovljenih pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo in brez koncesije.

Kršitve, vezane na določitev pristojne osebe, ki je pristojna za sprejemanje in obravnavo zahteve za prvo obravnavo kršitve pacientovih pravic, so inšpektorji ugotovili v 18 primerih in sicer pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo.

Ugotovljenih je bilo 12 kršitev v zvezi z uvedbo prve obravnave zaradi vloženi zahtev pacientov, in sicer sedem v bolnišnicah, štiri v zdravstvenih domovih in ena v javnem zavodu.

Ugotovljenih je bilo tudi pet kršitev v zvezi s seznanitvijo pacientov s stroški, in sicer tri pri zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti s koncesijo in dve v bolnišnicah.

¹¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

V treh primerih je bila ugotovljena kršitev pravice pacientov do obveščeniosti in pojasnilne dolžnosti in sicer enkrat v bolnišnici, enkrat v zdravilišču in enkrat pri zasebnem izvajalcu zdravstvene dejavnosti s koncesijo.

Vodenje čakalnih seznamov je bilo v letu 2017 obravnavano v okviru 907 postopkov pri skupaj 648 zavezancih, in sicer v štirih bolnišnicah in njihovih klinikah oziroma enotah (10 postopkov), v 166 zdravstvenih domovih in njihovih dislociranih enotah (228 postopkov), pri 451 zasebnikih s koncesijo (571 postopkov), pri 17 zasebnikih brez koncesije (19 postopkov), v treh javnem zavodu (trije postopka) ter v sedmih zdraviliščih (osem postopkov). Kršitve so bile ugotovljene pri 48 od skupaj 648 obravnavanih izvajalcev dejavnosti in sicer v eni bolnišnici, v štirih zdravstvenih domovih/njihovih dislociranih enotah, v enem zdravilišču in pri 42 zasebnikih s koncesijo. Kršitve so se nanašale na manjkajoče obvezne elemente čakalnega seznama, neupoštevanje zakonskih rokov za hrambo podatkov v čakalnem seznamu in neupoštevanje vrstnega reda pri obravnavi pacientov.

Za kršitve določil glede vodenja čakalnih seznamov je bilo v letu 2017 izrečenih 124 prekrškovnih sankcij (16 odločb z izrekom globe, en plačilni nalog in 81 odločb z izrekom opomina) ter 26 opozoril po ZP-1.

V zvezi s čakalnimi seznamami je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije kot prekrškovni organ na tem področju že nekaj let ugotavljal, da je vodenje čakalnih seznamov nezadosten ukrep za skrajševanje čakalnih dob in da je za učinkovito skrajševanje čakalnih dob potrebno izvesti še druge, sistemske spremembe in ukrepe v smeri analize vzrokov za dolžino čakalnih dob za posamezne zdravstvene storitve. Dolžina čakalne dobe namreč ni odvisna samo od vodenja evidenc vpisanih pacientov, ampak predvsem od iskanja vzrokov za čakalno dobo in posledično sprejema ustreznih ukrepov za njihovo odpravo. Za zagotovitev slednjega je Ministrstvo za zdravje v letu 2017 pristopilo k pripravi novele Zakona o pacientovih pravicah, s katero je predlagalo podrobnejšo opredelitev, nadzor in prekrškovne določbe glede čakalnih seznamov in v tej zvezi posamezne obveznosti tako na strani izvajalcev kot tudi pacientov. Novela Zakona o pacientovih pravicah (Ur.l. RS 55/17, v nadaljevanju: ZPacP-A), ki se je uveljavila 21. oktobra 2017, uporabljati pa se je začela 21. januarja 2018, bolj podrobno ureja pravico do spoštovanja pacientovega časa in področje čakalnih dob, kjer se kot obveznost izvajalcev zdravstvene dejavnosti opredeljuje elektronsko vodenje čakalnih seznamov, način uvrščanja pacientov na čakalne sezname in črtanja iz seznama ter način informiranja pacientov. Med zdravstvene storitve, za katere ni potrebno voditi čakalnega seznama, poleg storitev pri osebem zdravniku splošne oz. družinske medicine in izbranem osebem pediatru, dodaja še storitve pri izbranem osebem ginekologu, ki pa morajo voditi naročilno knjigo. Za osebne izbrane zobozdravnike pa določa manjši obseg podatkov v čakalnem seznamu. Na novo in strožje je opredeljena obveznost pacienta, da sporoči, da na že načrtovano izvedbo zdravstvene storitve ne more priti. Posebej so navedeni pogoji in okoliščine, kdaj se opravičilo šteje za utemeljenega in kdaj ne, ter posledice neopravičene odsotnosti od termina. Kadar je naročen termin izvedbe zdravstvene storitve prestavljen zaradi izvajalca zdravstvene dejavnosti, pa se dodaja obveznost izvajalca, da je v tem primeru in v primeru predhodnega opravičila pacientu treba določiti čim bližji novi termin. V smislu spoštovanja pacientovega časa morajo izvajalci zdravstvene dejavnosti poleg neposrednega naročanja v ordinacijah oziroma naročanja po pošti zagotoviti tudi telefonsko naročanje in vsaj eno obliko elektronskega naročanja. V okviru urejanja pravice do spoštovanja pacientovega časa se na novo ureja čakalni čas: izvajalci zdravstvene dejavnosti morajo organizirati svoje delo tako, da je čakalni čas naročenega pacienta čim krajši.

Izvajalci zdravstvene dejavnosti morajo zagotavljati transparentnost in prikazovali realno stanje na čakalnem seznamu tudi prek nove obveznosti po črtanju pacienta s čakalnega seznama.

Zaradi izmenjevanja podatkov med izvajalci zdravstvene dejavnosti in NIJZ ter zagotavljanja nadzora nad vodenjem čakalnih seznamov se spreminja oziroma dopolnjuje tudi nabor podatkov, ki se vodijo na čakalnem seznamu.

V zvezi z vodenjem čakalnega seznama in s tem povezanim spremljanjem čakalnih dob je določena vloga in odgovornost poslovodnega organa, ki mora najmanj analizirati vzroke za nastale čakalne dobe ter o izsledkih analize poročati organu upravljanja, ki mora sprejeti ukrepe v skladu s svojimi pristojnostmi. Od

izvajalcev zdravstvene dejavnosti se izrecno zahteva tudi, da termine načrtujejo skladno z ugotovitvami analiz o stanju čakalnih dob znotraj posamezne stopnje nujnosti.

ZPacP-A uvaja uporabo posebnega varovalnega ukrepa telesnega vezanja s pasovi tudi pri drugih izvajalcih zdravstvene dejavnosti (ne samo v psihiatričnih bolnišnicah). Ker je pri zdravstveni obravnavi včasih treba paciente telesno ovirati, da se zagotovi varnost in omogoči zdravljenje, se z novelo zakonsko opredeljujejo pogoji, pod katerimi je mogoče pacienta zaradi zagotavljanja zdravljenja in obvladovanja nevarnega vedenja, ki lahko ogroža življenje ali zdravje pacienta oziroma drugih, ali obvladovanja nevarnega vedenja, s katerim bi se lahko povzročila večja premoženjska škoda pacientu ali drugim, pa ogrožanja ni mogoče doseči z blažjim ukrepom, telesno ovirati s pasovi.

ZPacP-A uvaja inšpekcijski nadzor in dodaja nove prekrškovne določbe, kar omogoča učinkovitejši nadzor nad zakonom, saj je v do sedaj veljavnem zakonu Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije deloval izključno kot prekrškovni organ.

Hkrati z novelo Zakona o pacientovih pravicah je Ministrstvo za zdravje pripravilo tudi nov Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah v mreži javne zdravstvene službe, ki se je začel uporabljati 21. januarja 2018. Ta podrobneje določa zahteve glede določitve organizacije ordinacijskega časa, dostopa do informacij o zdravstvenih delavcih in zdravstvenih sodelavcih, prenaročanja v primeru odpovedi termina iz razloga na strani izvajalca zdravstvene dejavnosti ter upravljanja čakalnega seznama in uvrščanja na čakalni seznam pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe.

6.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju¹² določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 34 inšpekcijskih pregledov. V okviru nadzora pri psihiatričnih bolnišnicah je bilo preverjeno ali slednje paciente ustrezno ustno in pisno poučijo o pravicah, ali imajo objavljen seznam pravic in ali pacientom izročajo zloženke z naborom pravic.

Pri ostalih izvajalcih psihiatričnega zdravljenja je bil nadzor usmerjen v preverjanje ustreznosti hrambe zdravil in ustreznosti postopka napotitve oseb na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih.

V letu 2017 sta bili na tem področju izrečeni dve opozorili po ZIN, in sicer psihiatrični bolnišnici zaradi pomanjkljive poučitve oseb o njihovih pravicah ob sprejemu v oddelek pod posebnim nadzorom, drugemu izvajalcu psihiatričnega zdravljenja pa zaradi neustrezne hrambe zdravil.

¹² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje¹³ na tem področju je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu z navedenim zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici Slovenije ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medije.

V pristojnost tukajšnjega inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26. člena ter 27. in 28. členom Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje, pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 1.172 inšpekcijskih pregledov. V primeru ugotovljenih kršitev so inšpektorji ukrepali na podlagi Zakona o zdravniški službi in Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Izdani sta bile dve¹⁴ odločbi o prekršku z izrekom opomina.

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o odpravi nepravilnosti (prepoved dela)	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1172	0	0	0	0	2	0	0	2

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je tudi v letu 2017 nadaljeval s sodelovanjem z Ministrstvom za zdravje, Zdravniško zbornico Slovenije in Inšpektoratom RS za delo pri reševanju odprtih vprašanj s področja zdravniške službe. Aktivno smo sodelovali z različnimi Razširjenimi strokovnimi kolegiji, ki so najvišji

¹³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

¹⁴ dve odločbi o prekršku z izrekom opomina sta v tem poročilu navedeni tako na področju zdravniške službe kot na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno

strokovni organ na posameznem področju. Nanje smo se obračali z različnimi vprašanji glede opredelitve posameznih dejavnosti in storitev ter pristojnosti za njihovo izvajanje.

V letu 2017 so bile aktivnosti inšpektorata usmerjene v preverjanje izpolnjevanja enega izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe, in sicer razpolaganja z veljavno in vsebinsko ustrezno licenco. Licenca je namreč javna listina, ki dokazuje strokovno usposobljenost zdravnika specialista za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju oziroma strokovno usposobljenost zobozdravnika za samostojno opravljanje zobozdravniške službe ali zobozdravnika specialista za samostojno opravljanje zobozdravniške službe na določenem strokovnem področju. Poleg navedenega se je pri zasebnih izvajalcih zdravstvene in zobozdravstvene dejavnosti preverjalo še ali so slednji vpisani v register zdravnikov oziroma register zasebnih zdravnikov.

Pri enem zasebniku sta bili pravni osebi in odgovorni osebi pravne osebe izrečeni dve odločbi o prekršku z izrekom opomina, ker niso bili izpolnjeni pogoji za opravljanje zdravniške službe po Zakonu o zdravniški službi.

6.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov, njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod kot so na primer; kiropraktika, bownova terapija, bioresonančna metoda itd.

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁵ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev.

Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravitelji ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica ni bila ustanovljena, je za določene naloge zbornice, vključno z vodenjem registra ter podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje.

Ključni problem na področju zdravilstva je, da poglobljene določbe zakona, ki urejajo pogoje za opravljanje zdravilstva, v praksi še niso v celoti realizirane. Ministrstvo za zdravje je licence in dovoljenja začelo izdajati v prvi polovici leta 2014. K izvajanju strokovnega nadzora ministrstvo še ni pristopilo.

Zatečeno stanje predstavlja problem za izvajanje ustreznega inšpekcijskega nadzora na tem področju, na kar inšpektorat opozarja že več let. Podali smo več pobud za spremembe pravne ureditve tega področja.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravilstva opravili skupaj 101 inšpekcijski pregled. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih 42 ukrepov, od tega 37 upravnih ukrepov (ena odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode in 36 upravnih opozoril po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in pet prekrškovnih sankcij/ukrepov (en plačilni nalog, ena odločba z izrekom opomina in tri opozorila za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
101	1	36	37	1	1	3	5	42

V enem primeru je bilo ugotovljeno izvajanje kolonhidroterapije, zaradi česar je bila izrečena odločba o prepovedi opravljanja te metode. Po mnenju Razširjenega strokovnega kolegija internističnih strok se navedena metoda ne sme izvajati v zdravstvenih ustanovah in tudi ne izven zdravstvenih ustanov.

¹⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

V 30 primerih so bila izrečena opozorila po ZIN zaradi neizpolnjevanja pogojev za opravljanje zdravilske dejavnosti (licenca). V šestih primerih so bila izrečena opozorila po ZIN zaradi oglaševanja zdravilske dejavnosti na zavajajoč način.

Zaradi oglaševanja zdravilske dejavnosti na zavajajoč način so bili izrečene tudi prekrškovne sankcije ali ukrepi, in sicer je bil izdan en plačilni nalog, ena odločba o prekršku - opomin in tri opozorila za prekršek po ZP-1.

6.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

Presaditev delov telesa je način zdravljenja, ki se zaradi narave posega razlikuje od drugih medicinskih metod in terja poseben način urejanja. S stališča pravnega varovanja človekovih pravic je pomembno vprašanje, pod kakšnimi pogoji je dopustno odvzeti del telesa živemu dajalcu, oziroma pod kakšnimi pogoji je tak odvzem dopusten iz telesa umrle osebe.

Osnovno načelo, ki se upošteva pri darovanju organov, je v prvi vrsti načelo medicinske upravičenosti, na podlagi katerega so v zakonu točno opredeljena merila za odvzem in presaditev dela človeškega telesa. Glede na predmet urejanja je naslednje načelo varstvo osebnosti. Slednje se odraža v zahtevi po izrecni privolitvi v poseg ob zagotovitvi anonimnosti. Vsa načela veljajo tudi za umrle vključno z postmortalno zaščito in zahtevo do pietetnega ravnanja do umrle osebe, kakor tudi ustrezno spoštovanje in upoštevanje svojcev oziroma oseb, ki so bile umrlemu blizu. Zakon poudarja tudi splošno pravno načelo, ki dele človeškega telesa izloča iz pravnega prometa je poudarjeno s prostovoljnostjo in neodplačnostjo darovanja za odvzete dele človeškega telesa. Posebno varstvo je namenjeno tudi mladoletnim in osebam, ki niso sposobne odločanja.

Zakon v luči zgornjih načel torej ureja področje privolitve v darovanje pri umrlih osebah. Določa tudi, da dejavnost donorskih in transplantacijskih centrov lahko opravljajo zdravstveni zavodi ob izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, tehničnih in drugih pogojev na podlagi dovoljenja Ministrstva za zdravje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

Nadzor je bil usmerjen v preverjanje tistih določb zakona, ki so pomembne za kakovost in varnost, posebna pozornost je bila namenjena tudi zahtevam v povezavi s privolitvami v darovanje in prejem organa, in sicer pretežno v povezavi s postopki odvzema delov telesa brez predhodne opredelitve. Ob nadzorih so bile preverjene tudi evidence, ki jih je za namen zagotavljanja transplantacijske dejavnosti potrebno voditi.

Inšpekcijski nadzor je bil izveden v Zavodu RS za presaditve organov in tkiv ter pri 11 izvajalcih-donorskih centrih. V okviru nadzorov je bilo ugotovljeno, da en izvajalec ne sporoča vseh podatkov, ki jih zakon predvideva v centralni register, ki ga vodi Zavod RS za presaditve organov. V tej povezavi je bil izrečen upravni ukrep in sicer je bilo izrečeno opozorilo po ZIN. Dva od pregledanih izvajalcev - donorskih centrov ne vodita ustrezne zbirke podatkov za kar sta bila izrečena dva upravna ukrepa in sicer opozorili po ZIN.

6.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁶ zdravstveni inšpektorji pri upravljavcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljavcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higiensko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v konvencionalnih in bioloških bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljavcih preverjajo izvajanje ustrezne priprave kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljavci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljavci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljavci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljavcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

¹⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenov in kopališč opravili 614 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 220 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 455 ukrepov, od tega 250 upravnih ukrepov (134 odločb o odpravi nepravilnosti, 112 upravnih opozoril in štiri sklepe o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 205 prekrškovnih sankcij/ukrepov (13 odločb z izrekom globe, 16 plačilnih nalogov, 69 odločba z izrekom opomina in 107 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
614	220	134	112	4	250	13	16	69 ¹⁷	107	205	455

Inšpektorji ugotavljajo največ neskladnosti glede vzorcev, katere so upravljalci dolžni odvzeti v okviru svojega notranjega nadzora. Ti pogosto niso bili skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, vendar so bili na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjeni kot primerni za kopanje. Merila za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje je na podlagi zgoraj navedenega pravilnika pripravil in na svojih spletnih straneh objavil Nacionalni inštitut za javno zdravje. Nekateri upravljalci niso ustrezno ukrepali ob prejemu neskladnih rezultatov odvzetih vzorcev kopalne vode ali pa niso spoštovali zahtev glede pogostnosti odvzema vzorcev kopalne vode in odvzema vzorcev pred pričetkom obratovanja bazena.

Vsako leto ugotovimo veliko neskladnosti pri pregledih obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati upravljalci kopališč oziroma njihove odgovorne osebe. Med neskladnostmi, ki smo jih pri nadzoru v letu 2017 pogosto ugotovili, so manjkajoče in nepopolne objave na informacijskih mestih. Upravljalci tako niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih, zadnjih rezultatov laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode ali letnega poročila o kakovosti kopalne vode za prejšnje leto, ki ga je upravljaavec dolžan pripraviti na podlagi rezultatov laboratorijski preskušanj.

Ob pregledu opreme za prvo pomoč se še vedno ugotavlja neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe pri sanitetnem materialu in glede pomanjkljivega nadomeščanja porabljenega sanitetnega materiala. Bilo je tudi nekaj primerov neskladnosti glede avtomatskega zunanega defibrilatorja, in sicer so imeli pretečene elektrode ali pa ga sploh niso imeli. Avtomatski zunanji defibrilator je obvezen del opreme za prvo pomoč na kopališčih.

Nekaj primerov neskladnosti je bilo ugotovljenih glede usposobljenosti osebja za nudenje prve pomoči, saj predvsem nekateri opazovalci (na manjših bazenih ni obvezna prisotnost reševalca iz vode, temveč le prisotnost opazovalca) niso imeli opravljenega ustreznega tečaja. Zaznali pa smo tudi reševalca, ki ni imel ustreznega zdravniškega pregleda, katerega vsebina je predpisana v Pravilniku o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preskusih iz prve pomoči, ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti ugotovljenih pri vzdrževanju bazenske ploščadi in sanitarnih prostorov. Prav tako pa ugotavljamo tudi

¹⁷ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

pomanjkljivosti pri bazenčkih za noge oziroma bočnih prhah pri prehodu na bazensko ploščad in vzdrževanju higiene pod prhami.

Na bazenih, kjer ni zagotovljenih kontinuiranih meritev pH vrednosti, prostega klora, redoks potenciala in temperature, morajo upravljavci izvajati ročne meritve v obratovalnem času šestkrat dnevno v enakomernih presledkih in o tem voditi evidenco. Inšpektorji so na inšpekcijskih pregledih ugotovili, da upravljavci meritev ne izvajajo dovolj pogosto oziroma o tem ne vodijo ustrezne evidence. Ugotavljali pa smo tudi nepravilnosti pri dezinfekciji kopalne vode s klorom.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je v konvencionalnih bazenih potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v sedmih območnih enotah skupaj odvzeli 212 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 30 vzorcih pa tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da sta bili dve tretjini oziroma 133 analiziranih vzorcev skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 79 vzorcev.

Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Novo mesto in OE Koper (52 %) ter (33 %) v OE Maribor in Murska Sobota. Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst).

Največ vzorcev, in sicer 62 od 79 (78 %), je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, devet (11 %) zaradi mikrobioloških parametrov ter osem (10 %) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov.

Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bil največkrat presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C, in sicer pri 12 vzorcih, v petih vzorcih so bile prisotne bakterije *E. coli* oziroma *Legionella pneumophila*, v dveh vzorcih pa bakterije *Pseudomonas aeruginosa*.

Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila presežena vsebnost trihalometanov, ki je bila ugotovljena v 37 vzorcih, neustrezna koncentracija prostega klora je bila izmerjena v 23 vzorcih, presežena vrednost parametra motnost je bila ugotovljena v 15 vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v 11 vzorcih, presežena vrednost parametra vezani klor pa je bila ugotovljena v šestih vzorcih, pri štirih vzorcih je bil neustrezen parameter redoks potencial.

Vsa kopalna voda v bazenih, kjer so bili odvzeti vzorci neskladni, je bila na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjena kot primerna za kopanje.

Po uveljavitvi novega Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, smo v okviru letnega programa odvzeli tudi osem vzorcev v bioloških bazenih. Pet odvzetih vzorcev ni bilo skladnih z zahtevami pravilnika.

Dva vzorca sta bila neskladna zaradi preseženega skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C, en vzorec je bil neskladen zaradi preseženega skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C in prisotnosti bakterij *E. coli* in Enterokoki, dva vzorca pa sta bila neskladna zaradi presežene vrednosti fosforja.

Kopalne vode iz bioloških bazenov so bile na podlagi teh vzorcev in v skladu z Merili za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjene kot primerne za kopanje.

6.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov¹⁸ na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljalcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljalcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljalci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljalci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2017 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

¹⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 2.596 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 82 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 413 ukrepov, od tega 322 upravnih ukrepov (151 odločb o odpravi nepravilnosti, 139 upravnih opozoril in 32 sklepov o izrečenih denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 91 prekrškovnih sankcij/ukrepov (en plačilni nalog, 24 odločb z izrekom opomina in 66 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
2596	82	151	139	32	322	1	24	66	91	413

Inšpektorji so v letu 2017 največkrat ugotavljali, da upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, saj niso naredili ustrezne analize dejavnikov tveganja za njihove vodooskrbne sisteme. Pogosto niso pripravili ustreznega načrta za obveščanje uporabnikov oziroma niso izvajali ustreznega obveščanja uporabnikov v primerih omejitev uporabe vode ali vzdrževalnih del na sistemu za javno oskrbo s pitno vodo. Upravljavci niso zagotovili ustreznega odvzema vzorcev pitne vode, obseg katerega in frekvenca je določena v njihovem notranjem nadzoru.

Upravljavci v okviru svojega notranjega nadzora niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli ustrezne priprave vode glede na prisotne dejavnike tveganja, ki bi le-te bodisi odstranila bodisi zmanjšala na nivo, na katerem ne bi več predstavljali tveganja.

Inšpektorji so preverjali tudi načrte obveščanja uporabnikov glede različnih nepredvidenih dogodkov pri vodooskrbi in kakovosti pitne vode, ki jo upravljavci distribuirajo uporabnikom. Upravljavci morajo v skladu s Pravilnikom o pitni vodi in Navodili za obveščanje uporabnikov, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje, pripraviti načrt obveščanja uporabnikov, z načini obveščanja seznaniti uporabnike in to tudi izvajati. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri samih načrtih upravljavcev kot pri njihovem izvajanju le-teh. Ugotavljali so tudi, da so upravljavci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

V primeru požarov nevarnih odpadkov v podjetju Kemis na Vrhniki maja in v obratu za predelavo odpadkov Ekosistemi Zalog pri Novem Mestu v juliju, je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije izvajal preventivne aktivnosti v obliki telefonskih pogovorov, elektronske pošte in izrednih inšpekcijskih pregledov pri upravljavcih javnih sistemov, ki imajo vodne vire na prizadetih območjih.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov pogosto neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost. Največ neskladnosti smo tako ugotavljali v manjših sistemih, število neskladnosti pa se praviloma zmanjšuje z velikostjo sistemov.

Zdravstveni inšpektorji ob svojih inšpekcijskih nadzorih na terenu zaznavajo različne težave upravljavcev vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Za dobro poznavanje, predvsem pa obvladovanje določenega sistema, se morajo upravljavci zavedati, da na zdravstveno ustreznost pitne vode poleg priprave pitne vode lahko pomembno vpliva tudi vir pitne vode. Medtem ko je priprava pitne vode v celoti v rokah upravljavca, na kakovost vira pogosto le-ta nima nobenega vpliva, kar še dodatno otežuje njegovo delo. Stanje na vodovarstvenih pasovih, s katerim je pogojena kakovost vira pitne vode, v večini primerov ni ustrezno zakonsko urejeno. Poleg tega se na teh

pasovih lahko izvajajo tudi določene aktivnosti (gnojenje, paša živine, uporaba pesticidov), na kar upravljavci vodooskrbnih sistemov nimajo nobenega vpliva.

Na nekaterih sistemih za oskrbo s pitno vodo so upravljavci določili ukrep prekuhavanja pitne vode, ki je lahko v veljavi daljše obdobje, tudi nekaj let ali pa ukrep izrečejo ob vsakem dežju. Upravljavci so v teh primerih zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode prenesli na vse uporabnike, ob tem pa jim zaračunavajo dobavljeno vodo po enaki ceni, kot da bi jim dobavljali zdravstveno ustrezno pitno vodo. S tem se sicer ne krši nobenega predpisa, saj pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet le v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode, zato naj bi bil posledično tudi kratkotrajen. Na takšnih sistemih so za zagotovitev stalne skladnosti zdravstveni inšpektorji ukrepali z upravnimi odločbami in prekrškovnimi ukrepi, nadaljujemo pa z denarnimi kaznimi v okviru upravne izvršbe s prisilitvijo z denarno kaznijo.

Ne moremo mimo dejstva, da so si določena opažanja inšpektorata na področju javne oskrbe s pitno vodo iz leta v leto podobna oziroma se ponavljajo. Kljub temu pa zaznavamo obetajoč trend počasnega izboljševanja stanja na tem področju, kar nam kažejo meritve državnega monitoringa pitne vode in tudi vsakokratne ugotovitve našega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 82 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja njene skladnosti na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljavci teh sistemov.

Inšpektorji so vzorce pitne vode praviloma odvzeli na manjših sistemih, kjer je stanje slabše, v nekaterih primerih tudi ob bolj neugodnih vremenskih razmerah.

80 vzorcev, odvzetih v okviru rednega nadzora, je bilo preskušanih na mikrobiološke parametre *E. coli*, koliformne bakterije in skupno števila mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C, dodatno je bilo preskušanih 78 vzorcev na parameter enterokoki. Na 65 vzorcih se je še dodatno preskušala prisotnost spor *Clostridium perfringens*, saj je bila vzorčena pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina. Trije vzorci so bili dodatno preskušani na parameter motnost. V okviru dodatnega nadzora smo odvzeli dva vzorca na vse zgoraj naštetih mikrobiološke parametre.

Z analizami se je v odvzetih vzorcih pitne vode preverjala skladnost parametrov z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti.

Od 82 odvzetih vzorcev je bilo deset vzorcev neskladnih, od tega je bilo pet vzorcev ocenjenih kot neskladnih in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostalih pet neskladnih vzorcev pa ni neposredno ogrožalo zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri.

V polovici neskladnih vzorcev je bil vzrok neskladnosti en mikrobiološki parameter, preostali vzorci so bili neskladni zaradi dveh ali več mikrobioloških parametrov. Prisotnost koliformnih bakterij je bila ugotovljena v vseh vzorcih, sledila je prisotnost bakterij Enterokokov (pet vzorcev), spore *Clostridium perfringens* so bile najdene v treh vzorcih, v dveh vzorcih pa je bilo previsoko število kolonij pri 22 in 37°C oziroma prisotne bakterije *Escherichia coli*. Preskušanja na parameter motnost so bila skladna.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustrezni vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

6.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH

Smučišča so športni objekti, sestavljeni iz smučarskih površin in žičniških naprav. Na varnost smučarjev na urejenih smučiščih vplivata predvsem urejenost prog in žičniških naprav ter število smučarjev in njihovo spoštovanje smučarskih pravil.

Zakon o varnosti na smučiščih¹⁹ ureja temeljna pravila za uporabo smučišč z namenom zagotavljanja varnosti in reda na smučiščih, ureditev in obratovanje smučišča, reševanje na smučišču, obveznosti upravljavcev smučišč in samo odgovorno ravnanje smučarjev in smučark ter drugih oseb, ki se zadržujejo na smučišču in ne smučajo.

Zdravstveni inšpektorji imajo v skladu z Zakonom nadzor nad ustreznostjo načrta za reševanje, številom reševalcev in njihovo usposobljenostjo, prostori za prvo pomoč in reševalce, opremo za prvo pomoč in izpolnjevanja poročil o izvajanju reševanja na smučišču. Pri izvajalcih za usposabljanje za prvo pomoč preverjajo, če vodijo ustrezne evidence in ustrezno poročajo.

Za izvrševanje določil Zakona mora Ministrstvo za zdravje sprejeti še podzakonske dokumente, ki bodo podrobno določali vsebino zahtev, ki so pod nadzorom Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije. Do polne uveljavitve Zakona in podzakonskih dokumentov pa ostaja v veljavi Pravilnik o reševalni službi in o službi prve pomoči na smučiščih iz leta 1978, ki pa je v velikem delu zastarel oziroma v nasprotju s sedaj veljavnim Zakonom.

Na smučiščih so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še inšpektorji za notranje zadeve, inšpektorji za infrastrukturo in policisti.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 29 inšpekcijskih pregledov. Večjih pomankljivosti ob pregledih nismo ugotavljali, tako da ukrepov glede na pomankljivo oziroma zastarelo pravno podlago nismo izrekli.

Nadzora nismo uspeli izvesti v predvidenem obsegu, saj je veliko majhnih smučišč zaradi odvisnosti od vremenskih razmer obratovalo zelo omejen čas, kljub izdanim obratovalnim dovoljenjem jih nekaj sploh ni obratovalo oziroma so bile vlečne naprave celo odstranjene.

¹⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov²⁰, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobneje razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvedeni, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanci dokazujejo skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih, če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev. Inšpekcijski nadzor na področju splošne varnosti proizvodov poteka tudi v okviru različnih akcij, katerih usmerjenost se spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi, ki so podobni živilu in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor poteka tudi na področju piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s Pravilnikom o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Uradom Republike Slovenije za kemikalije.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo,

²⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

opravili 178 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 26 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 50 ukrepov, od tega 36 upravnih ukrepov (štiri odločbe o odpravi nepravilnosti in 32 upravnih opozoril) in 14 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom opomina in 12 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
178	26	4	32	36	2	12	14	50

Inšpektorji so največ neskladnosti ugotovili pri označevanju v slovenskem jeziku glede varnostnih opozoril in navodil in sicer v 20 % pregledov, v pet odstotkov obravnav pa glede identifikacijskih podatkov (ime, blagovna znamka, naslov, sedež proizvajalca).

Del pregledov je bil usmerjen v posamezne skupine izdelkov, ki smo jih v tem letu želeli podrobneje obravnavati. Tako smo opravili nadzor nad uporabo izdelkov za tetoviranje, trajni make-up in mikropigmentacijo lasišča ter izdelke za microbladyng (japonsko vrisovanje obrvi). Neskladnih je bilo 11,7 % izdelkov. Zavezanci se vedno bolj zavedajo pomembnosti kvalitetne sestave barvil, ki jih uporabljajo pri delu ter njihovega pravilnega označevanja, zato naročajo izdelke pri znanih preverjenih distributerjih. Neskladja pri označevanju izdelkov se pojavljajo predvsem pri tistih izdelkih, ki jih zavezanci kupijo preko spleta.

Pozornost smo posvetili pomembni skupini kopalnih pripomočkov za dojenčke in majhne otroke, saj so ti izdelki nevarni predvsem za utopitev, in sicer zaradi nezadostnih, nejasnih in nevidnih opozoril ter navodil za varno uporabo ter zaradi slabe strukture in odpornosti proizvodov. Standardi za te izdelke so bili v času inšpekcijskih pregledov še v fazi osnutkov, objavljene pa so smernice glede varnostnih parametrov, zato je bil namen akcije predvsem seznanitev zavezancev s temi novimi varnostnimi zahtevami. Pregledane so bile naslednje vrste izdelkov: ležalniki za kopanje, blazine za kopanje, kopalni sedeži, banjice za kopanje, obroči za kadi in kopalne kadi. Izdelki so bili neskladni predvsem z vidika ne namestitve prevodov opozoril in varnostnih navodil v slovenski jezik. Pogosto že sam proizvajalec izdelka ni opremil z ustreznimi varnostnimi navodili in opozorili.

Pralne in biorazgradljive plenice so izdelki za najbolj občutljivo obdobje otrok in so v tesnem, dolgotrajnem stiku s kožo, ter se običajno oglašujejo kot organski / ekološki izdelki z določeno sestavo. Preveriti je bilo potrebno ali so na razpolago dokazila za tovrstne navedbe. Opravljenih je bilo 24 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 67 izdelkov. To so bili predvsem: pralne plenice, biorazgradljive plenice za enkratno uporabo, spodnjice za odvajanje, nočne ojačevalne podloge, plenični vložki za pralne plenice, prekrivne hlačke. Neskladnih je bilo 4,4 % izdelkov. Neskladnosti so se nanašale na to, da zavezanec ni prevedel v slovenski jezik proizvajalčevih opozoril in navodil ali iz predloženih certifikatov ni bilo razvidne povezave do končnega izdelka. Nekaj je bilo primerov nepravilnega oglaševanja na spletu, predvsem glede sestave plen.

V akciji nadzora izdelkov na sejmi in tržnicah ni bilo zaslediti izdelkov, ki sodijo na področje izdelkov splošne varnosti iz pristojnosti ZIRS-a.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.

6.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

Cilj predpisov²¹ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati odgovorne osebe za kozmetični izdelek, ki so vpisane v evropsko bazo CPNP in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 1021 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 54 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 419 ukrepov, od tega 242 upravnih ukrepov (25 odločb o odpravi nepravilnosti in 217 upravnih opozoril) in 177 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, en plačilni nalog, 26 odločb z izrekom opomina in 148 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	

²¹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
1021	54	25	217	242	2	1	26	148	177	419

Inšpektorji so pri odgovornih osebah ugotovili največ neskladnosti pri presoji poročil o varnosti (v 17 %), presoji dokumentacije v zvezi z opisom proizvodnje in izjavo o dobri proizvodni praksi (v 17 %) ter dokazil o učinkih (v 12 %). Pomemben delež neskladnosti se ugotavlja zaradi pripisovanja navedb o učinkih kozmetičnim izdelkom, bodisi s strani proizvajalcev (odgovornih oseb) in sicer v 27 %, kot tudi s strani distributerjev v 14 %. Delež neskladnosti zaradi neskladnosti seznama sestavin je 17 %. Pri nadzoru nad uporabo izdelkov v salonih higienske nege so bile v 12 % obravnav ugotovljene neskladnosti v zvezi z navajanjem minimalnega roka trajanja ob uporabi in neskladnosti glede seznama sestavin na izdelkih (16 %).

Poleg pregledov, katerih pogostost je določena s kategorizacijo objektov, narejeno na podlagi ocene tveganja, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij.

Vsako leto preverjamo skladnost kozmetičnih izdelkov, ki jih zavezanci tržijo na sejmi in tržnicah. Izdelki so zelo različni od krem, mil in cvetnih vod do tonikov in olj. Neskladnih je bilo 10 % pregledanih izdelkov. Na sejmi in tržnicah je običajno ponudba izdelkov z enostavnimi sestavinami, manjših lokalnih proizvajalcev, pojavljajo se novi zavezanci, ki jih v okviru nadzora v klasičnih ali spletnih trgovinah ni najti. V okviru teh pregledov so bili tokrat najdeni štirje novi zavezanci.

Zakonodaja se na področju konzervansov v kozmetičnih izdelkih zelo hitro spreminja, zato spremljamo stanje na tem področju. V okviru akcije je bilo opravljenih 145 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 696 izdelkov. Pregledani so bili predvsem kozmetični izdelki, ki ostanejo na koži, ker se najnovejše omejitve konzervansov nanašajo na prepoved / omejitev njihove uporabe v teh izdelkih. Neskladnih je bilo 17 % pregledanih izdelkov. Največ neskladnosti se je nanašalo na prisotnost konzervansov, ki sta bila nedavno prepovedana, in sicer methylchloroisothiazolinone in methylisothiazolinone, v nekaj primerih je bil najden tudi izobutil paraben, ki je bil prepovedan nekaj let pred tem. Izvedenih je bilo devet odpoklicev za skupno 23 kozmetičnih izdelkov, ki so vsebovali methylchloroisothiazolinone in/ali methylisothiazolinone.

V okviru vsakoletne akcije navedbe o kozmetičnih izdelkih je bilo izvedenih 83 inšpekcijskih pregledov in obravnavanih 297 izdelkov. Neskladnih je bilo 20 % izdelkov. Tudi v letu 2017 je bilo ugotovljeno, da problem, še vedno v največji meri, predstavljajo navedbe distributerjev, in sicer v spletnih trgovinah. Navedejo jih samovoljno (v 80 %), brez dokazil s strani odgovorne osebe. Vedno več je tudi, običajno distributerjev, ki jih inšpektorji ne morejo obravnavati, ker poslujejo na spletu in skrivajo svojo identiteto. V nadaljevanju smo se soočali z izzivi, kot je opredelitev njihove vloge v prodajni verigi oziroma ugotavljanje odgovornosti »novih« subjektov- poslovnih modelov, ki so se razvili z e-poslovanjem, kot so to odprema skladišča in pa ponudniki storitev gostiteljstva. Odgovorne osebe, ki imajo sedež v Sloveniji se običajno ne poslužujejo oglaševanja izdelkov z zdravilnimi učinki, za navedbe o učinkih pa imajo pridobljena dokazila o opravljenih testiranjih. Pregledi so bili osredotočeni na navedbe o izdelkih za problematično ali poškodovano kožo, izdelkih za boleče in utrujene noge, izdelkih za športno masažo, za otroke, izdelkih za ustno higieno, nego las in nego obraza. Največ pregledov je bilo izvedenih v spletni prodaji, kjer so kršitve glede navedb, kot rečeno, najbolj pogoste (75 %) in to predvsem glede zdravstvenih navedb (35 %), »free from« navedb (pet odstotkov), navedb o testiranju na živalih ter sledijo ostale navedbe.

Inšpektorji so pri svojem delu, glede na Uredbo Komisije (EU) št. 655/2013, ki določa skupna merila za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki, ugotovili, da je bilo največkrat kršeno merilo dokazno gradivo, nato verodostojnost in odkritost.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.

6.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti 14 let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za njihov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis²², ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse bistvene varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko, glede na vlogo, ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 657 inšpekcijskih pregledov. Odvzeli so 74²³ vzorcev igrač za laboratorijske analize na relevantne kemijske fizikalne, mehanske, mikrobiološke in/ali električne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 229 ukrepov, od tega 135 upravnih ukrepov (44 odločb o odpravi nepravilnosti in 91 upravnih opozoril) in 94 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, en plačilni nalog, 18 odločb z izrekom opomina in 73 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH	ŠTEVILO ODVZETIH	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ
------------------------	---------------------	-----------------------------------

²² Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

²³ Štirje izredni vzorci so bili odvzeti v božičnem času in bodo vsebinsko obravnavani v Poročilu o delu Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2018.

		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
657	74	44	91	135	2	1	18	73	94	229

Pri proizvajalcih in uvoznikih so inšpektorji ugotavljali največ neskladnosti zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede vsebine zahtevane tehnične dokumentacije, zlasti v zvezi z opisom načrtovanja in proizvodnje (v 29 %), neustrezne izjave ES o skladnosti (v 24 %) in ocene varnosti (v 15 %). Pomemben delež neskladnosti, in sicer v 29 % pregledov, se ugotavlja tudi zaradi neskladnega označevanja, zlasti opozoril in navodil v slovenskem jeziku, bodisi s strani proizvajalcev, kot tudi s strani distributerjev in pri identifikaciji proizvajalca in uvoznika (v devet odstotkih).

V okviru inšpekcijskih pregledov, ki so izvedeni na sejmih, inšpektorji opažajo, da je ponudba igrač manjša kot prejšnja leta. Pojavljajo se stalni zavezanci, ki nimajo svoje prodajalne in se prevažajo iz sejma na sejem. Opravljenih je bilo 20 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 61 izdelkov. Pod nadzorom so bile predvsem lesene in plastične igrače ter igrače iz tekstila. Neskladnih je bilo 23 % pregledanih izdelkov. To je veliko manj kot prejšnje leto (44 %), vendar je bilo pregledanih tudi manj izdelkov.

Vsako leto se preverja stanje pustnih igrač na našem trgu. V tem letu je bilo opravljenih 41 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 156 izdelkov. To so bili predvsem pustni kostumi, barve za poslikavo obraza, lasulje, razni okraski in dodatki pustnim kostumom. Neskladnih je bilo 35 % izdelkov, kar je več kot prejšnja leta (19 %). Precej neskladnosti je bilo ugotovljenih v spletnih trgovinah, predvsem pri pustnih barvah, saj ni navedenih sestavin in ponekod ni navedene odgovorne osebe. V klasičnih trgovinah se ugotavlja pomanjkljivo označevanje v slovenskem jeziku na sami igrači. Na trgu so bile najdene tudi pustne barve s pretečenim rokom. Novi zavezanci še ne poznajo zahtev po trajni namestitvi opozorila na določenih pustnih igračah ali pa ne vedo, da pustni kostumi sodijo med igrače in ne oblačila za otroke.

Del pregledov je bil v letu 2017 usmerjen v skupino igrač za otroke do 18 mesecev starosti, ki so specifične glede na razvoj motoričnih in kognitivnih sposobnosti otroka v tem obdobju. V okviru akcije je bilo opravljenih 38 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 124 izdelkov. To so bile predvsem ropotulje, obročki, glasbene igrače, enostavne mehke igrače, mehke zloženke, gibajoče se figure iz trde plastike, igrače za kopanje, kocke, grizala, plišaste igrače, enostavne knjigice, igrače, ki se namestijo na voziček, lesene sestavljanke, vrtiljaki in igrače, ki se pritrdijo na voziček. Manjše neskladnosti so bile ugotovljene le pri 5,6 %. Kot povzemajo inšpektorji, so na trgu kvalitetne igrače z didaktično vrednostjo za to starostno skupino otrok in na podlagi dokumenta SIST-TP CEN ISO/TR 8124-8:2016, ki predstavlja smernice za najnižjo starost pri kateri se otroci igrajo s specifičnimi igračami iz posamezne podkategorije, so igrače pravilno razvrščene.

Pri igračah za prostočasne aktivnosti je potrebnih precej opozoril in navodil za uporabo, zato je bilo v preteklih letih ugotovljenih veliko neskladnosti. V okviru letošnje akcije je bilo opravljenih 27 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 70 igrač. To so bili predvsem gugalnice, igralni bazeni in tobogani. Neskladnih je bilo 23 % izdelkov. Neskladnosti so se nanašale na opozorila in navodila v slovenskem jeziku, in sicer predvsem pri igralnih bazenih.

Inšpekcijski pregledi, ki so se nanašali na kostume za noč čarovnic so bili izvedeni v sodelovanju s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije, ki izvaja nadzor vrvic po standardu SIST EN 14682: Varnost otroških oblačil - Vrvce in vezalke na otroških oblačilih. Temu standardu morajo ustrezati tudi kostumi za otroke od 1 do 14 leta starosti, ki so igrače, zato se je kostume za noč čarovnic preverjalo tudi glede na ta parameter. V okviru te akcije je bilo opravljenih 12 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 39 izdelkov. To so bili predvsem kostumi za noč čarovnic in razni dodatki kostumom. Neskladnih je bilo 23 % izdelkov. Ponudba kostumov za noč čarovnic na slovenskem trgu ni velika. Neskladnosti glede vrvic ni bilo ugotovljenih, saj se proizvajalci pri oblikovanju izdelka raje odločajo za ježke kot za vrvce.

Proizvajalci vsako leto dajo na trg nove vrste igrač, ki predstavljajo tehnološko novost (npr. igrače povezane s spletom, igrače, ki se segrevajo v mikrovalovni pečici) oziroma igrače, ki s pomočjo medijev postanejo hit sezone. V tem letu so bile to vrtavke ali »fidget spinnerji«, ki so preplavili evropski trg. Neskladnih je bilo kar 80 % teh igrač. Ob nadzoru se je izkazalo, da te igrače v večini primerov niso imele identifikacijskih podatkov, ki jih zahteva zakonodaja. Nekatere so bile opremljene z nepravilnim simbolom o starostni omejitvi in brez opozoril v slovenskem jeziku. Ker ni bilo sledljivosti, je bila varnost teh igrač vprašljiva, oziroma ni bila izkazana. Posebno tveganje so predstavljali »fidget spinnerji« z lučko oz. baterijami, saj lučke in baterije nameščene v igračo lahko izpadejo in predstavljajo tveganje za zdravje. Zavezanci so neustrezne izdelke oz. izdelke za katere niso mogli dokazati varnosti takoj umaknili s polic, izvedenih je bilo šest odpoklicev. Dodatno so bili v okviru te akcije pregledani še izdelki: miselna krogla, svetlobni rolerji in igrače, ki se segrevajo.

Skupina igrač, ki smo ji namenili posebno pozornost so bili tudi ustvarjalni kompleti. V okviru akcije je bilo opravljenih 22 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 75 izdelkov. To so bili predvsem seti za izdelavo igrač in seti za izdelavo/ barvanje različnih izdelkov, modelov. Neskladnih je bilo osem odstotkov izdelkov. Ugotavlja se, da je na trgu pester nabor igrač za vzpodbujanje ročnih spretnosti. Neskladnih izdelkov je bilo malo, šlo je predvsem za pomanjkljivo prevedena opozorila.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju igrač.

6.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS²⁴ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inert, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazuje varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 571 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 188 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 207 ukrepov, od tega 117 upravnih ukrepov (32 odločb o odpravi nepravilnosti, 84 upravnih opozoril, en sklep o denarni kazni) in 90 prekrškovnih sankcij/ukrepov (pet odločb z izrekom globe, 35 odločb z izrekom opomina in 50 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ		
		Upravni ukrepi	Prekrškovne sankcije/ukrepi	SKUPAJ

²⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
571	188	32	84	1	117	5 ²⁴	35 ²⁵	50	90	207

V letu 2017 smo največji delež neskladnosti (14 % obravnav) ugotavljali zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede izjave o skladnosti materiala oz. izdelka, namenjenega za stik z živili. Pri proizvajalcih in uvoznikih smo bili še posebno pozorni na vsebino izjave o skladnosti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Tako smo v letu 2017 pri proizvajalcih in uvoznikih plastičnih materialov ugotovili neskladne izjave v 14 % obravnav, pri keramičnih izdelkih pa nekaj več, in sicer pri proizvajalcih v 15 % obravnav, pri uvoznikih pa v 21 %. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tudi pri preverjanju izpolnjevanja zahteve zakonodaje, ki določa, da mora biti izjava o skladnosti za keramične izdelke prisotna tudi v maloprodaji, pri tem so ugotovili neskladnosti v 33 % obravnav.

Pri preverjanju izpolnjevanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi, ki se uporablja v vseh sektorjih in vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo neskladnosti ugotavljali v 10 % obravnav. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru lesenih izdelkov, manjši delež pa pri keramičnih, papirnih, kovinskih in plastičnih materialih. Poleg tega je večina neskladnosti pri nadzoru izdelkov iz lesa ugotovljena pri proizvajalcih, le-ti so večinoma manjša podjetja. Pri drugih materialih se neskladnosti ugotavljajo predvsem v fazah trženja. Še vedno velja dejstvo, da se inšpektorji z lesenimi in keramičnimi izdelki srečujejo predvsem pri majhnih proizvajalcih in trgovcih, ki svoje izdelke prodajajo predvsem na tržnicah in različnih sejmih. Pri proizvodnji plastičnih, kovinskih in papirnih materialov pa gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci, zato le-ti lažje izpolnjujejo zahteve zakonodaje o dobri proizvodni praksi.

Pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo v letu 2017 ugotovili neskladnosti v sedmih odstotkih obravnav, in sicer v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Neskladnosti pri izpolnjevanju zahtev zakonodaje glede sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni, so bile ugotovljene v zelo nizkem številu. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20 poglavju poročila Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

²⁵ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z živilo oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa živilske zakonodaje²⁶.

Živilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost živil ter nosilec živilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja živil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na živilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijske preglede na področju prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine. Živila za posebne skupine so, v skladu z določili Uredbe (EU) št.609/2013 Evropskega parlamenta in sveta, živila, namenjena dojenčkom in majhnim otrokom (začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule, živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana), živila za posebne zdravstvene namene ter popolni prehranski nadomestki za nadzor nad telesno težo.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske skupine. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji opravili 560 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 131 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 326 ukrepov, od tega 148 upravnih ukrepov (28 odločb o odpravi nepravilnosti, 119 upravnih opozoril in en sklep o denarni kazni) ter 178 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest odločb z izrekom globe, 25 plačilnih nalogov, 49 odločb z izrekom opomina in 98 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica na naslednji strani.

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ		
		Upravni ukrepi	Prekrškovne sankcije/ukrepi	SKUPAJ

²⁶Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
560	131	28	119	1	148	6	25 ²⁷	49	98	178	326

V letu 2017 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede označevanja izdelkov v 15 % obravnav, glede predstavljanja v 16 % obravnav in glede sestave pri štirih odstotkih obravnav.

V primerjavi s prejšnjimi leti opazamo upadanje deleža neskladnosti pri označevanju. Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditvev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitev na spletu.

Tudi v letu 2017 je nadzor nad predstavljanjem prehranskih dopolnil potekal v okviru akcij, ki so bile usmerjene v pregled spletnih strani nosilcev živilske dejavnosti. Prvenstveno smo obravnavali trditve, ki izdelkom pripisujejo učinke zdravljenja. V primeru, da na spletni strani ni bilo izdelkov, ki bi se jim pripisovali omenjeni učinki, smo naključno preverili tudi druga prehranska dopolnila. V okviru teh akcij je bilo opravljenih 130 pregledov, pregledane so bile trditve na 296 izdelkih, od tega je bilo 45 % izdelkov predstavljenih z neskladnimi trditvami. Odstotek ugotovljenih neskladnosti je enak kot v prejšnjem letu. Pri tem velja poudariti, da je visok odstotek neskladnosti posledica dejstva, da inšpektorji pri pregledu spletnih strani obravnavajo predstavitev izdelkov, za katere sumijo, da so neskladne, zlasti je to primer pri zdravstvenih trditvah, ki so še v statusu čakanja. Tekom postopka pa se lahko izkaže, da je trditev skladna, saj nosilec dejavnosti predloži ustrezne dokaze za skladno uporabo obravnavane trditve.

Presoja, ali so zdravstvene trditve v skladu z zakonodajo, je težavna tudi zato, ker zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene, oziroma so v statusu čakanja. Zato morajo inšpektorji presoditi, ali je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene.

Pri navajanju zdravstvenih trditvev nosilci dejavnosti pogosto pripisujejo učinke svojemu izdelku, namesto da bi pravilno navedli, katera sestavina izdelka ima pripisovano lastnost oz. učinek.

V okviru omenjenih akcij so inšpektorji izvajali nadzor z inšpekcijskimi pregledi pri proizvajalcih, uvoznikih in v vseh fazah distribucijske verige. V spletnih trgovinah so inšpektorji preverjali tudi izpolnjevanje zahtev Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, ki predpisuje obseg podatkov, ki morajo biti potrošniku na voljo pred nakupom. Najpogosteje ugotovljena neskladnost je bila nepopolno ime izdelka, saj ni bilo eksplicitno navedeno, da gre za prehransko dopolnilo. V nekaterih primerih ni bilo navedenih sestavin v slovenskem jeziku in niso bila navedena opozorila, ki so obvezni element označbe prehranskih dopolnil.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji tudi v letu 2017 obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. Ker so v takih primerih podatki o odgovorni osebi v bazah javno dostopnih podatkov običajno zakriti, teh oseb ni možno identificirati. V nekaj primerih je inšpektorat pridobil podatke s pomočjo poizvedbe pri ponudnikih registracije domen ali pri medijih, ki so objavili sporne oglase. Kadar ukrepanje inšpektorata ni bilo možno, smo kot preventivni ukrep izvedli obveščanje potrošnikov preko spletne strani inšpektorata. V obvestilu smo navedli razloge, zakaj potrošnikom odsvetujemo nakup prehranskih dopolnil v spletnih trgovinah, ki so bile predmet obvestila.

V letu 2017 je na podlagi priporočila Evropske komisije potekal usklajen uradni nadzor nekaterih živil, ki se tržijo prek interneta. Predmet nadzora so bile ponudbe prehranskih dopolnil z informacijami, kot so preprečevanje, zdravljenje ali ozdravljenje bolezni kosti in sklepov ter ponudba neodobrenih novih živil agmatin (4-aminobutil) gvanidin sulfata, accacie rigidule, epimediuma grandifloruma in hoodie geordoniie. Inšpektorat je v okviru tega nadzora odkril 16 neskladnih ponudb, in sicer 13 novih živil in tri predstavitev

²⁷ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

prehranskih dopolnil z nedovoljenimi trditvami. Na podlagi teh ugotovitev so bile posredovane notifikacije preko sistemov RASFF in AAC. Število notifikacij v obeh sistemih se je zaradi prisotnosti teh izdelkov na trgu različnih držav EU zelo povečalo, zato je bilo v povezavi s tem usklajenim nadzorom potrebno pripraviti veliko število follow-up notifikacij.

Nadzor, povezan s sledljivostjo prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, je v tudi v letu 2017 potekal z inšpekcijskimi pregledi, ki so se izvajali predvsem v manjših trgovinah in pri nosilcih dejavnosti, ki upravljajo spletne trgovine. Glavni namen nadzora je bilo preveriti izpolnjevanje zahteve, da so dobavitelji živil, ki jih nadzira inšpektorat, pri njemu tudi ustrezno registrirani. V okviru 38 pregledov so inšpektorji našli šest neregistriranih nosilcev dejavnosti. Sicer pa je bilo ugotovljeno, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in skladiščenju in pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, ki niso varna, so inšpektorji tudi v letu 2017 ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Pri rednem nadzoru živil za posebne skupine v letu 2017 večjih neskladnosti inšpektorji niso ugotavljali.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.20. poglavju poročila Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.

6.17 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena zdravstvena in socialna problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola .

Zdravstveni inšpektorji z inšpekcijskimi pregledi v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let, prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan, objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač ter, ponudbo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvene dejavnosti preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Del nalog na področju omejevanja porabe alkohola je tudi nadzor nad predpisanim označevanjem predpakiranih živil, ki vsebujejo alkohol. Ta nadzor se izvaja z inšpekcijskimi nadzori pri zavezancih, ki dajejo na trg predpakirana živila, oziroma z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize na vsebnost alkohola.

V juniju 2017 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki širi nadzor inšpektorata na vse javne prireditve in sicer nad: prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, razstavitvijo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač in razstavitvijo opozoril o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola na javnih športnih prireditvah.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji opravili 3.773 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 22 vzorcev. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 315 ukrepov, od tega devet upravnih ukrepov (tri odločbe o odpravi nepravilnosti in šest upravnih opozoril) in 306 prekrškovnih sankcij/ukrepov (25 odločb z izrekom globe, 80 plačilnih nalogov, 139 odločb z izrekom opomina, 62 opozoril za storjen prekršek).

Število inšpekcijskih pregledov, vzorcev ter ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globe)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
3773	22	3	6	9	25	80	139	62	306	315

Inšpekcijski nadzor je bil v letu 2017 usmerjen v gostinske objekte, ki so znani kot zbirališče mladih oziroma imajo večjo obiskanost v jutranjem času. Nadzor je bil poostren tudi pri tistih zavezancih, pri katerih smo v preteklih treh letih že ugotavljali kršitve oziroma zoper katere smo prejeli prijave.

Največji delež neskladnosti in sicer šest odstotkov so inšpektorji ugotavljali zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu. Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan smo ugotovili pri treh odstotkih pregledov. Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj

dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, so inšpektorji ugotovili v enem odstotku pregledov. Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2017 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pri enem odstotku pregledov. Z namenom ugotavljanja kršitve prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim je bil odvzet en vzorec brezalkoholne pijače, za katerega se je sumilo, da mu je dodana alkoholna pijača. Z analizo je bil sum potrjen.

Od septembra do konca decembra je potekal usmerjen nadzor po 6. členu Zakona o omejevanju porabe alkohola in sicer vzorčenje predpakiranih živil, ki bi lahko vsebovala alkohol. Usmerjen nadzor je predstavljal nadaljevanje in nadgradnjo nadzora iz leta 2016, ko smo poskušali identificirati zavezance, ki proizvajajo ali tržijo živila, ki vsebujejo alkohol in jih ponovno opomniti glede zakonskih obveznosti, ki izhajajo iz zakona. Namen nadzora v letu 2017 je bil preveriti stanje na trgu, glede označevanja predpakiranih živil, ki vsebujejo alkohol, predvsem s pomočjo odvzema vzorcev živil. V času akcije je bilo odvzetih 21 vzorcev in izvedenih 15 pregledov. Od 21 vzeti vzorcev živil so bili trije taki, ki so vsebovali alkohol v količini več kot 0,5 odstotka alkohola, kar jih uvršča med živila, ki vsebujejo alkohol. V teh treh primerih označba na embalaži predpakiranega živila ni bila skladna z določili 6. člena zakona, ki pravi da morajo živila, ki vsebujejo alkohol, imeti na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. Opozorilo iz prejšnjega odstavka mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage. Odgovornim je bila naložena ureditev stanja in izrečene so jim bile prekrškovne sankcije.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije RS je tudi v letu 2017 sodeloval v dveh tradicionalnih preventivnih akcijah in sicer na dnevu maturantske četvorke skupaj z Ministrstvom za zdravje, Tržnim inšpektoratom RS, Policijo in v Akciji »0,0 šofer – Slovenija piha 0,0«, ki sta jo organizirala Ministrstvo za zdravje in Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. V mesecu maju na dan maturantske četvorke je bilo opravljenih 190 pregledov, Ugotovljena je bila ena kršitev prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let. Prireditve je v vseh delih Slovenije potekala mirno, v Kopru je odpadla. V preventivni akciji "0,0 šofer– Slovenija piha 0,0", katere namen je povečati varnost v cestnem prometu, je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije v skladu z izvedbenim načrtom akcije skupaj opravil 580 inšpekcijskih pregledov v gostinskih objektih in na prireditvah. Akcija je potekala v mesecih, ki so ocenjeni kot najbolj kritični glede incidentov, povezanih z alkoholom in sicer junija, novembra in decembra.

S 17. junijem 2017 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju porabe alkohola (v nadaljevanju ZOPA-A), ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 27/17. Zakon je z dnem uveljavitve prinesel spremembe glede kazenskih določb. Globe so po novem v evrih in so predvidene tudi za samostojnega podjetnika in podjetnika, ki samostojno opravlja dejavnost ter njuni odgovorni osebi. ZOPA-A je pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije občutno razširila, saj poleg že obstoječega nadzora v gostinskih objektih po novem predvideva naš nadzor tudi na vseh javnih prireditvah in sicer nad: prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, razstavitvijo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač in razstavitvijo opozoril o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola na javnih športnih prireditvah. Zadnja določba se je glede na Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah, objavljenem v Uradnem listu RS št. 51/17, pričela uporabljati s 4. oktobra 2017. Ostali dve določbi stopita predvidoma v veljavo v osmih mesecih od uveljavitve tega zakona oziroma ko bo sprejet podzakonski predpis in vzpostavljen register za izdajo dovoljenj za prodajo oziroma ponudbo na javnih prireditvah. Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je sprejetju zakona nasprotoval, saj nam poleg novih vsebinskih pooblastil daje tudi nov krog zavezancev. Navedene nove pristojnosti pomenijo dodatno obremenitev ne samo z vidika inšpekcijskega ukrepanja, ampak tudi z vidika področja za vodenje prekrškovnih postopkov, katerih zahtevnost se neustavljivo stopnjuje tudi na ostalih področjih iz delokroga. V času uveljavitve osnovnega zakona je imel inšpektorat zaposlenih 138 inšpektorjev, v letu poročanja pa 87.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Eden od teh je dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem glede pogostnosti kršitev, kot so konec, začetek šolskega leta in v času prireditev za mlade. Pri nadzoru na tem področju so inšpektorji pogosto izpostavljeni grožnjam, šikaniranju in tudi fizičnem nasilju.

6.18 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

V marcu 2017 je pričela veljati novela Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov²⁸ (v nadaljevanju ZOUTPI).

V novem zakonu so implementirane določbe Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES, s katero je Evropska komisija želela zlasti zagotoviti visoko raven varovanja zdravja. Raba tobaka je namreč vodilni preprečljivi vzrok smrti v svetu. S kajenjem povzročene bolezni pa so vzrok smrti okoli polovice kadilcev, ki v povprečju umrejo vsaj deset let prezgodaj. Poleg tega se z novim zakonom strožje ureja področje oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvaja se enotna embalaža za cigarete in tobak za zvijanje, na novo se ureja tudi licenciranje prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. ZOUTPI določa ukrepe in načine omejevanja uporabe tobaka in povezanih izdelkov ter ukrepe za omejevanje uporabe teh izdelkov ter ukrepe in vire za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje. Njegov namen je predvsem zmanjšati dostopnost in privlačnost tobačnih in povezanih izdelkov mladoletnim osebam.

Nadzor inšpektorata se je z novelo razširil v delu prepovedi kajenja v javnih prostorih, ki se po novem nanaša tudi na povezane izdelke kot so: elektronske cigarete z ali brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki. Glede na razširjeno definicijo javnega prostora pa se je nadzor razširil tudi na prepoved kajenja v podhodih, prehodih, pasažah, stopniščih in hodnikih, kar v celoti vključuje morebitne gostinske obrate, ki se nahajajo v teh prostorih. Inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v javnih prostorih in, kjer so kadilnice, nad ustreznostjo kadilnic. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki. V kadilnico je po novem prepovedno vnašati hrano in pijačo, pri čemer je sedaj kršitelj poleg gostinca tudi posameznik. Poleg teh novosti se je nadzor inšpektorata razširil še na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo, na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke, na obveznost poročanja in obveščanja proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, na obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete. Kakor je bilo določeno v prejšnjem zakonu, pa ostaja nadzor nad najvišjimi vrednostmi emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida iz cigaret.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadilskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v letu 2017

Zdravstveni inšpektorji so opravili 3.854 inšpekcijskih pregledov in odvzeli devet vzorcev. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 462 ukrepov, od tega 15 upravnih ukrepov (12 odločb o odpravi nepravilnosti in tri upravna opozorila) in 447 prekrškovnih sankcij/ukrepov (92 odločb z izrekom globe, 194 plačilnih nalogov, 77 odločb z izrekom opomina, 77 opozoril za storjen prekršek in sedem obdolžilnih predlogov).

Število inšpekcijskih pregledov, ukrepov in sankcij prikazuje preglednica spodaj.

²⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 17 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi							SKUPAJ
		Odločba o odpravi nepravilnosti	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ		
3854	9	12	3	15	92	194	77	77	7	447	462	

Inšpekcijski nadzor na področju omejevanja uporabe tobačnih in povezanih izdelkov je ostal podobno kot v preteklih letih usmerjen v preverjanje spoštovanja prepovedi kajenja v javnih prostorih in v preverjanje pogojev za kadilnice v javnih prostorih. V letu 2017 sta bila izvedena tudi dva usmerjena nadzora, ki sta bila posledica novih določil, ki jih je prinesel ZOUTPI.

Največ inšpekcijskih obravnav je bilo izvedeno pri nosilcih dejavnosti po vprašanju spoštovanja prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih, kjer so inšpektorji kršitve ugotavljali v šest odstotkov obravnav po tem vprašanju. 90 % teh obravnav je bilo opravljeno v gostinstvu, ostale obravnave so bile opravljene v objektih varstva otrok, vzgoje, izobraževanja, zdravstva in drugih javnih prostorih. Od marca po uveljavitvi novele zakona je bil poudarek inšpekcijskega nadzora na novostih, kot so prepoved kajenja povezanih izdelkov (elektronskih cigaret, zeliščnih izdelkov) in prepoved kajenja v podhodih, prehodih, pasažah, stopniščih, hodnikih ter v gostinskih obratih, ki se nahajajo v teh prostorih. V 78 primerih so bili obravnavani posamezniki, ki niso upoštevali prepovedi kajenja v javnih zaprtih prostorih. V sedmih takih primerih je šlo za mladoletne osebe, zato so bili podani obdolžilni predlogi na pristojno sodišče. Pri izvajanju nadzora nad to določbo imajo inšpektorji pogosto težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepoved kajenja, pogosto so ob tem inšpektorji izpostavljeni grožnjam, občasno pa je ogrožena tudi varnost inšpektorjev.

V letu 2017 so inšpektorji ponovno največji odstotek neskladnosti ugotovili pri nadzoru kadilnic. V 81 primerih so se preverjali izpolnjeni pogoji za kadilnice in prepoved vnosa hrane in pijače vanjo. Ugotovljenih je bilo 29 kršitev glede pogojev za kadilnico (36 %) in štiri kršitve prepovedi vnosa hrane/pijače vanjo. Glede na dejstvo, da inšpektorat že več let zaporedoma ugotavlja visok delež neskladnosti (letno več kot 35 odstotkov), je o tem z dopisom obvestila Obrtno poslovno zbornico z zaprosilom, da naj svoje člane opozori na obveznost izpolnjenja pogojev za kadilnice.

Po 20. maju 2017 so stopila v veljavo določila zakona, ki prepovedujejo dajanje na trg cigaret in tobaka za zvijanje, ki vsebujejo aromatične snovi (mentol, spearmint, vanilija...) v kateri koli od komponent, kot so filtri, papir, ovoji in kapsule, ali imajo tehnične značilnosti, ki omogočajo spreminjanje vonja ali okusa tobačnega izdelka ali jakosti dima. Z namenom preverbe ali so na trgu še prisotni taki izdelki, se je v začetku junija pričel usmerjeni nadzor po tem vprašanju. Izvedeno je bilo 69 inšpekcijskih pregledov in najden en prepovedan izdelek. Izdelek je bil umaknjen iz prometa. Skladno z zakonom je bil zanj odrejen obvezni odvzem, nosilcu dejavnosti pa je bila izrečena tudi prekrškovna sankcija.

Od septembra do konca decembra je potekal usmerjen nadzor glede elektronskih cigaret z in brez nikotina. Njegov namen je bil preveriti stanje na trgu, identificirati zavezance in jih seznaniti z njihovimi osnovnimi obveznostmi glede na novo zakonodajo. Šlo je za prvi obisk naših novih zavezancev, ki proizvajajo/tržijo elektronske cigarete z ali brez nikotina. Izvedlo se je sedem inšpekcijskih pregledov, pri katerih so se obravnavale obveznosti proizvajalcev, uvoznikov in distributerjev elektronskih cigaret in pa pogoji, ki jih morajo izpolnjevati e-cigarete. Neskladnosti ni bilo ugotovljenih. Ob pregledih se je vzelo devet vzorcev e-tekočin na vsebnost nikotina. Vsi vzorci so bili glede vsebnosti skladni. Dva vzorca nista bila popolnoma skladna s 5. odstavkom 26. člena ZOUTPI, ki med drugim govori o obveznosti zdravstvenega opozorila "Izdelek vsebuje nikotin, ki povzroča hudo zasvojenost. Nekadilcem se uporaba odsvetuje", saj tega opozorila nista imela oz. ni bil v slovenskem jeziku. V tem delu sta bili zadevi odstopljeni na Tržni inšpektorat Republike Slovenije, ki nadzira to določbo.

Zaradi prehodnih določb in manjkajočih predvidenih podzakonskih predpisov nadzor nad zakonskimi določili, ki se nanašajo na obveznosti poročanja in obveščanja proizvajalcev, uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih in povezanih izdelkov v letu 2017 še ni bil izveden.

6.19 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Na področju sive ekonomije inšpektorat opravlja nadzor nad preprečevanjem dela in zaposlovanja na črno oziroma nad določbami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno²⁹ (v nadaljevanju ZPDZC-1), ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje tistih dejavnosti, ki spadajo v delokrog inšpektorata. Naše aktivnosti potekajo na različne načine; preko postopkov registracije, ugotovitev na terenu, preko prijav in obvestil drugih nadzornih organov.

Inšpektorji na področju zdravniške službe, v skladu z Zakonom o zdravniški službi, pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti ugotavljajo okoliščine v zvezi s predpisanimi pogoji za samostojno opravljanje zdravniške službe. Preverjajo, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, inšpektorji, v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, preverjajo obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zlasti pri zdravnikih zasebnikih in pri izvajalcih ne nujnih reševalnih prevozov inšpektorji preverjajo, ali imajo izvajalci dejavnosti dovoljenja v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti. V primeru ugotovljenih kršitev inšpektorji ukrepajo neposredno na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in predpisanih ukrepov v specialnih predpisih.

Zdravstveni inšpektorji so opravili 1.036 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 52³⁰ ukrepov, od tega 25 upravnih ukrepov (21 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti in štiri upravna opozorila) in 27 prekrškovnih sankcij/ukrepov (štiri odločbe o prekršku z izrekom globe, osem odločb o prekršku z izrekom opomina po ZPDZC-1, 11 plačilnih nalogov z izrekom globe po ZPDZC-1 in štiri opozorila za storjen prekršek po ZP-1).

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je največ kršitev zaznal ob izvajanju rednih inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih se je ugotavljalo izvajanje zdravstvene dejavnosti brez ustreznega dovoljenja oziroma se je ugotavljalo, da izvajanje zdravstvene dejavnosti ni bilo v skladu z izdanim dovoljenjem na podlagi Zakona o zdravstveni dejavnosti ali posamezni izvajalec zdravstvene storitve ni imel dovoljenja za opravljanje zdravstvene dejavnosti. Na večjih prireditvah oziroma prireditvah z večjim zdravstvenim tveganjem in tveganjem za dogodke se je tudi preverjalo, ali izvajalec službe nujne medicinske pomoči izpolnjuje pogoje za opravljanje tovrstne dejavnosti (dovoljenje). Poleg navedenega smo ugotovili tudi, da so posamezni zavezanci, ki niso bili zdravstveni delavci, opravljali zdravstveno storitev, za katero niso izpolnjevali pogojev.

²⁹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije

³⁰ dva prekrškovni sankciji (odločbi o prekršku z izrekom opomina) sta v tem poročilu navedena tako na področju zdravniške službe kot na področju preprečevanja dela in zaposlovanja na črno

6.20 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov

V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 26 vzorcev (25 rednih in en vzorec dodatnega nadzora). Vzorčenih je bilo 10 izdelkov za nego otrok (pralne plenice, hlačke za odvajanje, ninice, plavalne plenice), pet slinčkov, pet izdelkov za nego otrok (zobne ščetke, glavniki) in pet izdelkov za trajni tattoo in permanentni make up. V okviru dodatnega nadzora je bil odvzet še en vzorec pralnih plenic.

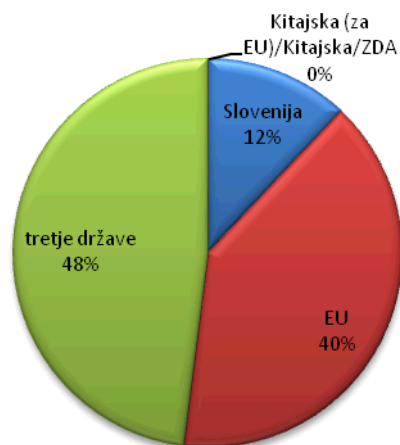
Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 2 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

Po izvoru so bili izdelki v najmanjšem deležu iz Slovenije (12 %) (trije vzorci pleničk), iz drugih držav EU 40 % ter največji delež iz drugih držav izven EU (48 %), predvsem iz Kitajske in Združene države Amerike (tattoo).

Graf 3 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Vzorci so bili analizirani in ocenjeni glede na različne mehanske, kemijske in/ali mikrobiološke parametre, kot so: mehanske lastnosti po standardu SIST EN ISO 20126:2012, migracija oziroma

vsebnost ftalatov, poliaromatskih ogljikovodikov, organokositrnih spojin, svinca in formaldehida, kontaminantov in mikrobiološke ustreznosti ter primarni in sekundarni aromatski amini, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost sestavin, njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Vseh 10 vzorcev izdelkov za nego otrok je bilo v celoti skladnih. Vzorčeno je bilo največ pralnih pleníc, ostali vzorci so bili hlačne pleničke, kopalne pleničke, hlačke za odvajanje in ninica. Skladen je bil tudi dodaten vzorec pralnih pleníc.

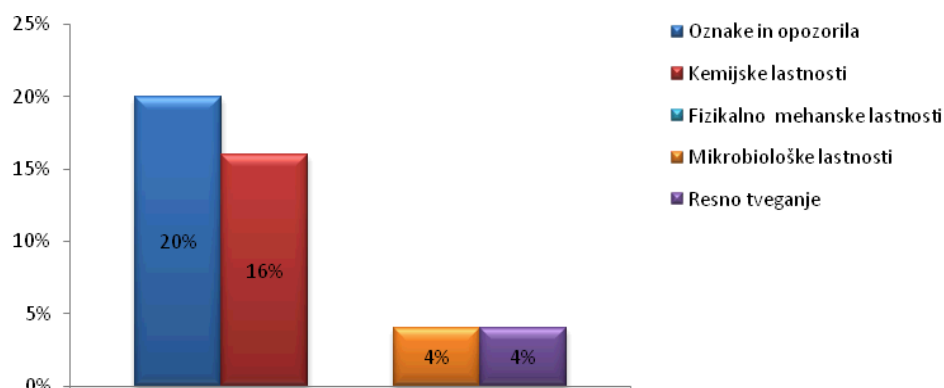
Od petih odvzetih vzorcev slinčkov so bili v celoti skladni štiri vzorci. V plastificiranem delu enega vzorca, je bila izmerjena vsebnost di-izononil ftalata v koncentraciji, višji od mejne vrednosti 0,1 %, kot določa Uredba (ES) št. 1907/2006 REACH, priloga XVII, št. 52. Na podlagi ocene tveganja, izdelek predstavlja resno tveganje za zdravje otrok, mlajših od treh let.

Od petih odvzetih vzorcev izdelkov za nego otrok (zobne ščetke in glavniki) so bili skladni štiri vzorci. En vzorec zobne ščetke ni imel navedenega naslova proizvajalca/distributerja, kot zahteva standard SIST EN ISO 20126:2012.

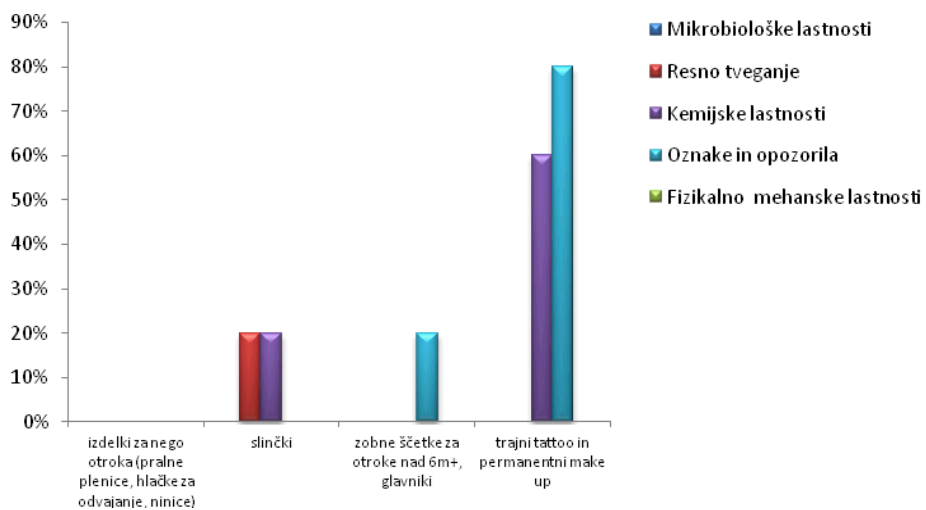
Od petih odvzetih vzorcev izdelkov za tetoviranje in podobne postopke, je bil skladen en vzorec. Pomanjkljivost oznak se je nanašala na pravilno navajanje zahtevanih podatkov o roku uporabnosti. Med sestavinami je bilo nekaj barvil, ki niso uvrščene v sezname dovoljenih v EU, kakor tudi konzervansov. Trije vzorci so vsebovali cink in baker v koncentracijah, ki so bile višje od mejnih vrednosti. Z oceno tveganja je bilo ugotovljeno sprejemljivo tveganje.

Če povzamemo je bil v letu 2017 delež vzorcev, ki so bili neskladni glede označevanja v slovenskem jeziku 20 % (pet vzorcev). Neskladnosti so se nanašale na nedoslednosti glede zahtevanega navajanja označb, kot zahteva zakonodaja in relevantni standardi. Delež neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti, to je vsebnosti ftalatov in kovin pa je bil 16 % (štiri vzorci). Pri enem vzorcu slinčka je bila ugotovljena prevelika vsebnost di-izo-nonil-ftalata in pri treh vzorcih barv za tetoviranje vsebnosti bakra in cinka nad mejno vrednostjo za posamezno kovino. Vsi analizirani vzorci so bili mikrobiološko skladni. Glede kemijskih neskladnosti so izvedene štiri ocene tveganja. Pri vzorcu slinčka je ugotovljeno resno tveganje. V primerih, ko je bilo ugotovljeno resno tveganje, je bil izveden umik in odpoklic teh izdelkov.

Graf 4 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

Graf 5 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

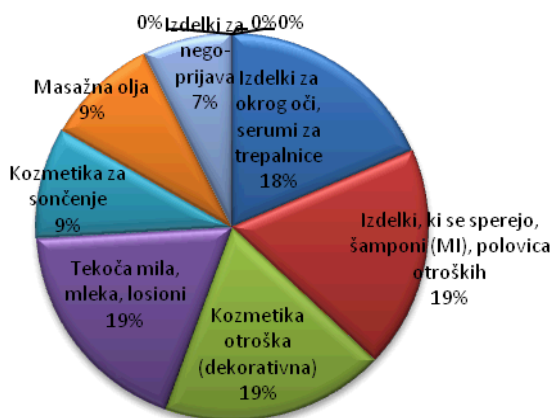

Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov

Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupno 54 vzorcev. V okviru rednega nadzora je bilo odvzetih 50 vzorcev kozmetičnih izdelkov, in sicer: izdelki za okrog oči, serumi za trepalnice (10), izdelki, ki se sperejo, šamponi, polovica otroških (10), kozmetika otroška (dekorativna) (10), tekoča mila, mleka, losjoni (10) kozmetika za sončenje (pet), masažna olja (pet). Dodatni nadzor, katerega povod je bila prijava, se je nanašal na analizo štirih vzorcev kreme za nego kože.

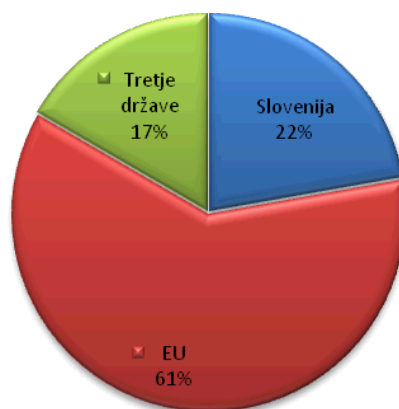
Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 6 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

Po izvoru je bil največji delež vzorcev iz držav EU (61 %), vzorci iz Slovenije in tretjih držav so bili zastopani v približno enakem deležu (Slovenija 22 %, tretje države 17 %). Med tretjimi državami je prevladovala Kitajska (56 % vzorcev, največ iz skupine otroška dekorativna kozmetika), dva vzorca sta izvirala iz Združenih držav Amerike in po en vzorec iz Avstralije in Tajvana.

Graf 7 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

V vzorcih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi, barvila), in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer vsebnost kovin, N-nitrozodietanolaminov, aromatskih aminov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, 1,4- dioksana, in nekaterih barvil. V izdelkih za sončenje so se izvedle analize SPF in vitro, UVA PF in UV filtrov. Izbrani vzorci so bili analizirani tudi na mikrobiološke parametre. Izveden je bil pregled skladnosti označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedb na izdelkih. Analiza izdelkov iz dodatnega nadzora je obsegala analizo kortikosteroidov (screening metoda) in cinkovega piritiona.

V skupini 10 vzorcev izdelkov za okrog oči, serumov za trepalnice so bili serumi, ki so namenjeni za spodbujanje rasti trepalnic (trije vzorci), serumi za več volumna, regeneracijo in močnejše trepalnice (dva vzorca), maskare (trije vzorci), senčilo in serum za kožo okrog oči. Pet vzorcev je bilo skladnih v celoti. Glede rezultatov kemijske analize so bili vsi vzorci skladni z zahtevami zakonodaje. En vzorec (nočni serum za regeneracijo trepalnic) glede rezultatov mikrobiološke preiskave ni bil skladen z zahtevami zakonodaje zaradi visokega skupnega števila aerobnih mezofilnih organizmov in je predstavljal tveganje za zdravje uporabnikov. Pet vzorcev glede označevanja ni bilo skladnih z zahtevami zakonodaje. Trije vzorci so imeli pomanjkljivosti pri označevanju varnostnih ukrepov, en vzorec pri označbi sestavin, na enem vzorcu ni bil ustrezno označen namen uporabe. Trije vzorci serumov za trepalnice so imeli med sestavinami navedene analoge prostaglandinov bimatoprost, isopropyl cloprostenat, ki se sicer uporabljajo za zdravljenje nekaterih očesnih bolezni. Za ustrezno razvrstitev teh izdelkov je potrebno upoštevati vse značilnosti izdelka, ki med drugim vključujejo predstavitev izdelka, sestavo, specifične farmakološke, imunološke in metabolne lastnosti pri pogojih uporabe, stopnjo penetracije in tveganje ob uporabi izdelka. Presoja o ustrezni razvrstitvi teh vzorcev je mogoča na osnovi dokumentacije z informacijami o izdelku, ki jo ima ali pridobi gospodarski subjekt. Za namen preskušanja v okviru dogovorjenega programa so bili ti vzorci obravnavani kot kozmetični izdelki.

V skupini 10 vzorcev kozmetičnih izdelkov, ki se sperejo (šamponov) jih je bilo šest namenjenih za otroke. V celoti je bilo skladnih osem vzorcev. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede analiziranih parametrov. Dva vzorca sta bila neskladna le glede označevanja sestavin. Pri enem vzorcu je bil v seznamu sestavin označen konzervans, ki z analizo ni bil določen, pri drugem pa je bila z analizo ugotovljena prisotnost konzervansa, ki v seznamu sestavin ni bil naveden.

Med 10 vzorci, ki so bili odvzeti v programu uradnega nadzora otroške dekorativne kozmetike, so bili štiri vzorci barvic za poslikavo obraza, pet otroških setov za ličenje ter en set za lakiranje nohtov. Izdelki so bili ocenjevani glede na zahteve za igrače in kozmetiko. Dva vzorca med njimi, glede na predstavitev, nista sodila med igrače, zato sta bila ocenjena le glede na zahteve za kozmetične izdelke. Sedem vzorcev je bilo v celoti skladnih glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja. Analize so bile izvedene smiselno v

posameznih sestavnih delih vzorcev ali v združenih istovrstnih sestavnih delih vzorcev. Rezultati analiz so pokazali neskladnosti glede kemijskih parametrov pri treh vzorcih. Vse neskladnosti so se nanašale na barvila: v dveh vzorcih je bila ugotovljena prisotnost barvil, ki niso dovoljena za uporabo (CI 21090, CI 21110, CI 45174, CI 45161, CI 15950), v enem vzorcu pa je bilo prisotno barvilo (CI 21108), ki je za uporabo dovoljeno le v izdelkih, ki se s kože izperejo. V dveh vzorcih so bile ugotovljene povišane koncentracije kovin in N-nitrozaminov. V setu za nohte je bila določena povišana koncentracija antimona v prahu za nohte in povišana koncentracija N-nitrozaminov v laku za nohte. V setu za ličenje je bila ugotovljena povišana koncentracija arzena v šminki in določena prisotnost N-nitrozaminov ter prekurzorjev (alkanolaminov) v senčilih za oči. Izdelana je bila ocena tveganja, ki je pokazala, da vzorca glede ugotovljene koncentracije navedenih spojin predstavljata sprejemljivo tveganje za zdravje potrošnikov. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri treh vzorcih. Neskladnosti so bile vezane tako na zakonodajo o igračah (neskladno navajanje varnostnih opozoril) kot tudi na zakonodajo o kozmetiki (pomanjkljiva seznama sestavin glede prisotnih barvil, manjkajoča označitev nominalne vsebine in pomanjkljivo označeni varnostni ukrepi).

Odvzetih je bilo 10 vzorcev tekočih mil, mleka, losjonov in v celoti je bilo skladnih sedem vzorcev. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede analiziranih kemijskih parametrov, trije vzorci so bili neskladni glede označevanja. Pri enem vzorcu niso bila ustrezno označena opozorila v slovenskem jeziku in sestavine. Pri enem vzorcu v seznamu sestavin niso bile označene nekatere sestavine, ki so bile z analizo ugotovljene (alergeni) in pri enem od vzorcev ni bila označena odgovorna oseba.

Od petih vzorcev kozmetike za sončenje so bili vsi skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in glede označevanja po zahtevah 19. člena Uredbe o kozmetičnih izdelkih 1223/2009/ES. Za en vzorec opredelitev skladnosti glede uporabe sestavine UV filtra titanovega dioksida v nano obliki ni bila mogoča, ker se ta lahko presoja na osnovi dokumentacije z informacijami o izdelku. Dva vzorca sta bila neskladna glede označevanja učinkovitosti zaščite pred soncem po Priporočilih Komisije o učinkovitosti zaščite pred soncem in s tem povezanimi trditvami proizvajalca (2006/647/ES): niso bila označena opozorila, da izdelek ne zagotavlja 100 % zaščite, niso bila označena navodila za uporabo na način, kot določajo priporočila in ni bila označena kategorija zaščite.

Med petimi vzorci masažnih olj so bile pri dveh ugotovljene manjše neskladnosti zaradi označevanja. Vsi vzorci so bili skladni glede rezultatov kemijske analize. Trije vzorci so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja.

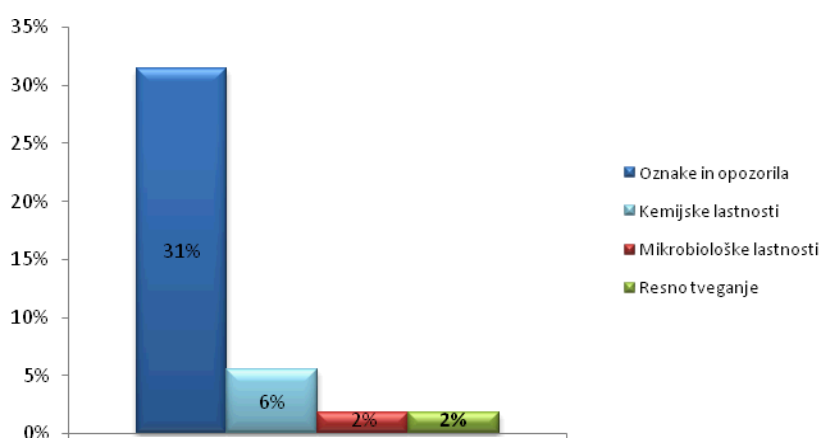
Štirje odvzeti vzorci dodatnega nadzora (krema za nego obraza) so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov (prisotnosti kortikosteroidov in cinkovega piritiona) ter označevanja.

Če povzamemo, je program uradnega nadzora kozmetike v letu 2017 vključeval 54 vzorcev kozmetičnih izdelkov. Ugotovljene so bile neskladnosti zaradi kemijskih lastnosti, mikrobioloških lastnosti in označevanja. Ocena tveganja je bila izdelana pri dveh vzorcih zaradi neskladnih kemijskih lastnosti in enem vzorcu zaradi mikrobiološke neustreznosti. V celoti je bilo skladnih 37 vzorcev (69 %). Rezultati preskušanja so pokazali, da so bili glede kemijskih parametrov neskladni trije vzorci, vsi iz skupine otroške dekorativne kozmetike, v katerih je bila ugotovljena (oziroma je bila označena) prisotnost nedovoljenih barvil. V dveh vzorcih otroške dekorativne so bile ugotovljene povišane koncentracije kovin in nitrozaminov. Izdelana je bila ocena tveganja, ki je pokazala, da vzorca glede ugotovljene koncentracije navedenih spojin predstavljata sprejemljivo tveganje za zdravje potrošnikov. Skupni delež neskladnih vzorcev zaradi kemijskih lastnosti je znašal šest odstotkov. Rezultati preskušanja mikrobiološke skladnosti so pokazali neskladnost pri enem vzorcu in sicer pri serumu za regeneracijo trepalnic. Zaradi ugotovljenega visokega skupnega števila aerobnih mezofilnih organizmov, ki je presegalo najvišjo dovoljeno vrednost, je izdelek predstavljal tveganje za zdravje uporabnikov. Skupni delež neskladnih vzorcev zaradi mikrobioloških lastnosti je znašal dva odstotka. Različne neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri 17 vzorcih kar predstavlja 31 % Skupina kozmetičnih izdelkov pri kateri je bilo ugotovljenih največ neskladnosti glede označevanja so bili izdelki za oči, serumi za trepalnice, v kateri so imeli vzorci pomanjkljivo označene varnostne ukrepe in sestavine, na enem vzorcu ni bil ustrezno označen namen uporabe. Neskladnosti pri označevanju otroške

dekorativne kozmetike so bile vezane na zakonodajo o igračah (navajanje varnostnih opozoril) in na zakonodajo o kozmetiki (pomankljivi seznama sestavin glede prisotnih barvil, označitev nominalne vsebine in varnostnih ukrepov). Navedbe glede značilnosti in funkcij izdelka v smislu določil 20. člena Uredbe o kozmetičnih izdelkih je imelo 81 % vzorcev. Ocena navedb v laboratoriju ni bila v celoti izvedena, ker niso bila na voljo dokazila in podatki, ki se lahko presojujejo le pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih, ki z njimi razpolagajo. Serum, ki je vseboval sestavino bimatoprost in serum, ki je bil mikrobiološko neustrezen sta bila umaknjena iz prodaje.

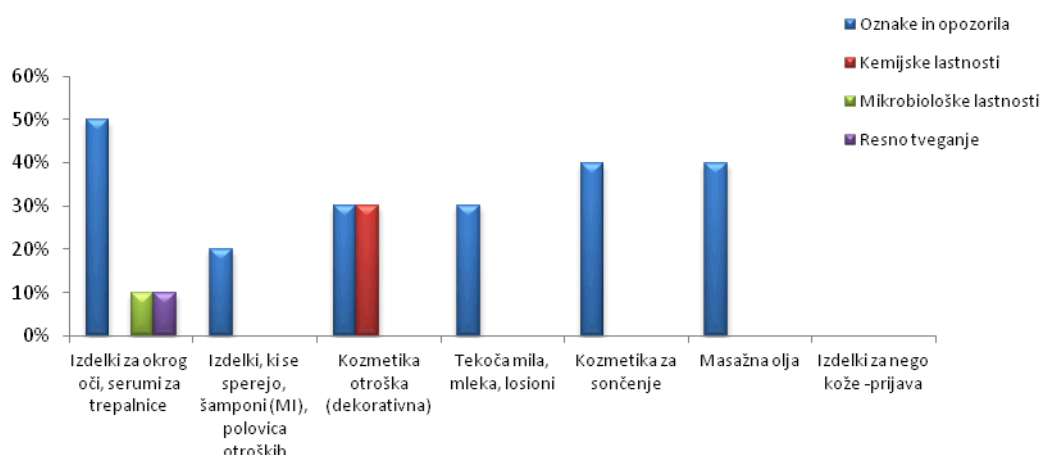
Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 8 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

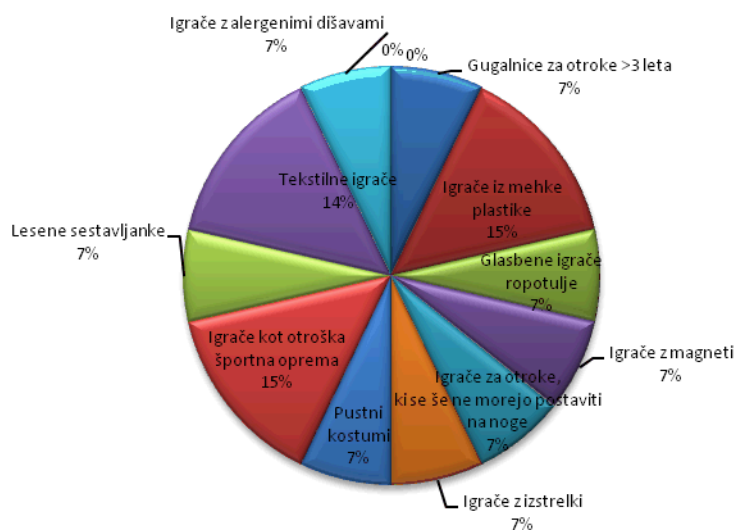

Program vzorčenja na področju igrač

Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji v okviru rednega nadzora odvzeli skupaj 70 vzorcev igrač, in sicer pet gugalnic za otroke > 3 leta, pet glasbenih igrač v obliki ropotulje za otroke < 3 leta, pet igrač iz mehke plastike, pet igrač z magneti, pet igrač za otroke, ki se še ne morejo postaviti na noge, pet igrač z izstrelki, pet pustnih kostumov, pet igrač kot otroška športna oprema, pet lesenih sestavljanek za otroke < 3 leta, pet tekstilnih igrač, pet igrač z alergenimi dišavami (flomastri, kemični svinčniki).

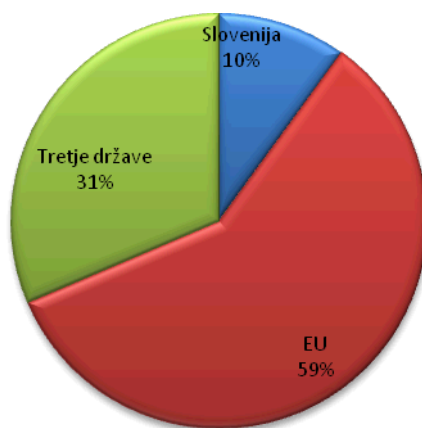
Pregled vzorcev glede na tip igrače prikazuje graf spodaj.

Graf 10 – Pregled vzorcev glede na tip igrače

Po izvoru so prevladovala igrača iz Kitajske, 37 % za evropskega proizvajalca in 32 % kot kitajski proizvajalec (skupno je proizvedenih igrač 69 % na Kitajskem). Manjši delež igrač je bil evropskega porekla, 21 %. Od vseh vzorcev igrač jih je bilo 10 % proizvedenih v Sloveniji.

Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Glede na izvedbo igrače, material in igralno vrednost, so bile posamezne skupine igrač preskušane glede izpolnjevanja zahtev fizikalnih in mehanskih lastnosti, vnetljivosti, kemijskih lastnosti, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, organokositrnih spojin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, kroma 6+, zaviralcev gorenja, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, bisfenola A, alergenov, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Vse igrače so bile ocenjene glede označevanja v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku s strani proizvajalca, če je bilo potrebno.

Od petih vzorcev gugalnic za otroke > 3 leta starosti ni bil v celoti skladen noben vzorec. Glede fizikalnih in mehanskih neskladnosti sta bila neskladna dva vzorca. Pri enem je bila premajhna debelina vrvice, pri drugem, pa so bili robovi kotnih delov sedala ne zaobljeni. Z oceno tveganja ni bilo ugotovljeno resno tveganje. Vsi vzorci so bili neskladni tudi glede navajanja oznak in opozoril ter navodil za sestavo in uporabo. Glavnina neskladnosti se je nanašala na pomanjkljiva navodila glede varne uporabe, kot določa standard EN 71-8. Nepravilna montaža in posledično nepravilna uporaba gugalnice lahko v določenih situacijah privede do nastanka težjih poškodb.

Od 10 vzorcev igrač iz mehke plastike je bilo v celoti skladnih šest. Posamezni deli dveh vzorcev igrač, so glede vsebnosti di-2-etilheksil ftalata (DEHP) presegali mejno vrednost 0,1 % predpisano z Uredbo (ES) št. 1907/2006 REACH. Glede na predviden namen in način uporabe igrač, sta bili za ta dva vzorca izvedeni oceni tveganja in eden izmed vzorcev je predstavljal resno tveganje.

Izmed petih vzorcev glasbenih igrač za otroke < 3 leta (v obliki ropotulje) so bili v celoti skladni štirje. En vzorec je bil neskladen glede opozoril in fizikalnih in mehanskih lastnosti. Analiza je pokazala na neskladnost glede jakosti zvoka in neprimerne geometrijske oblike. Z oceno tveganja je bilo ugotovljeno resno tveganje.

Od petih vzorcev magnetnih igrač sta bila skladna dva. Trije vzorci so bili neskladni glede navedbe oznak in opozoril, eden pa tudi glede fizikalnih in mehanskih lastnosti. Pri enem vzorcu je ugotovljena neskladnost glede prisotnosti majhnih trdih delcev, katerih jakost magnetnega polja presega mejno vrednost 50 kG²mm². Z oceno tveganja je bilo ugotovljeno resno tveganje.

V celoti sta bila skladna dva vzorca izmed petih odvzetih vzorcev igrač za otroke, ki se še ne morejo postaviti na noge. Pri treh so bile ugotovljene neskladnosti glede označevanja, pri enem pa še glede mehanskih lastnosti. Eden izmed vzorcev je imel neustrezno geometrijsko obliko, glede na to, da je igrača bila namenjena otrokom vseh starosti (od rojstva dalje).

Med petimi vzorci igrač s projektili je bil v celoti skladen en vzorec. Ostali štirje vzorci so bili neskladni glede oznak ali glede mehanskih in fizikalnih lastnosti. V slovenskem jeziku je bila navedba opozoril pomanjkljiva. Neskladnosti glede fizikalnih in mehanskih lastnosti pa so bile presežena mejna vrednost jakosti zvoka, presežena mejna vrednost kinetične energije izstrelka in ločitev prisesalne kapice. Za slednjo neskladnost je bilo z oceno tveganja ugotovljeno resno tveganje.

Pri vseh petih vzorcih pustnih kostumov je bila glede na izvedene preskuse vnetljivosti, ugotovljena skladnost. Dva vzorca sta imela manjše neskladnosti glede označevanja.

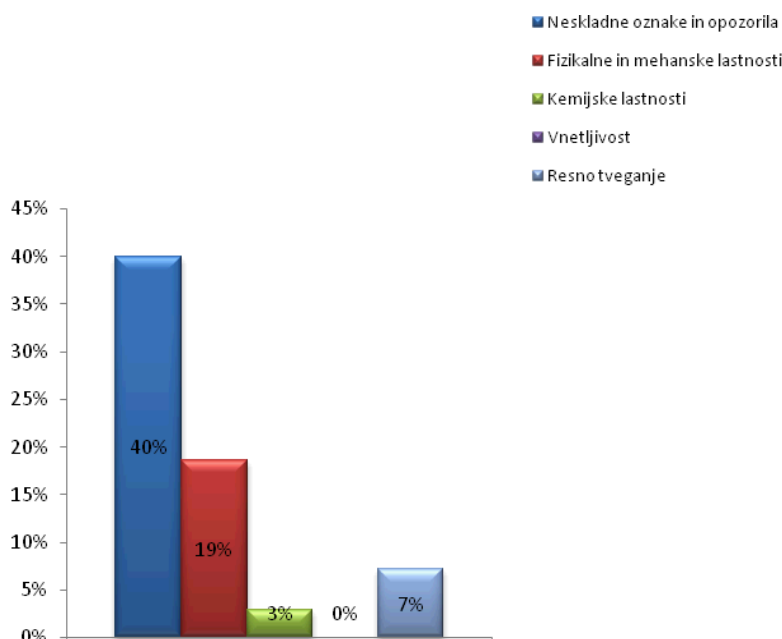
Med 10 vzorci igrač kot otroške športne opreme je bilo v celoti skladnih sedem vzorcev. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri treh vzorcih.

Med petimi lesenimi sestavljančkami so bili v celoti skladni trije vzorci. Pri enem vzorcu je bila CE oznaka v neskladju glede oblike, pri drugem vzorcu pa je prišlo do ločitve kratke vrvice, ki ima na konceh ostanke lepila za les. Za slednjo neskladnost je bilo z oceno tveganja ugotovljeno veliko tveganje.

Od 10 odvzetih vzorcev tekstilnih igrač je bilo v celoti skladnih šest vzorcev. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri treh vzorcih, in sicer zavajajoča opozorila glede starosti, ali pa pomanjkljivosti glede navedbe imena proizvajalca. Pri enem vzorcu je pri nateznem preskusu odstopila plastificirana etiketa, pri drugem trak in pri tretjem oko iz trde plastike. Izdelane so bile ocene tveganja, pri slednjem je bilo ugotovljeno resno tveganje.

Med petimi vzorci igráč z alergeni dišavami sta bila v celoti skladna dva vzorca. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri treh vzorcih.

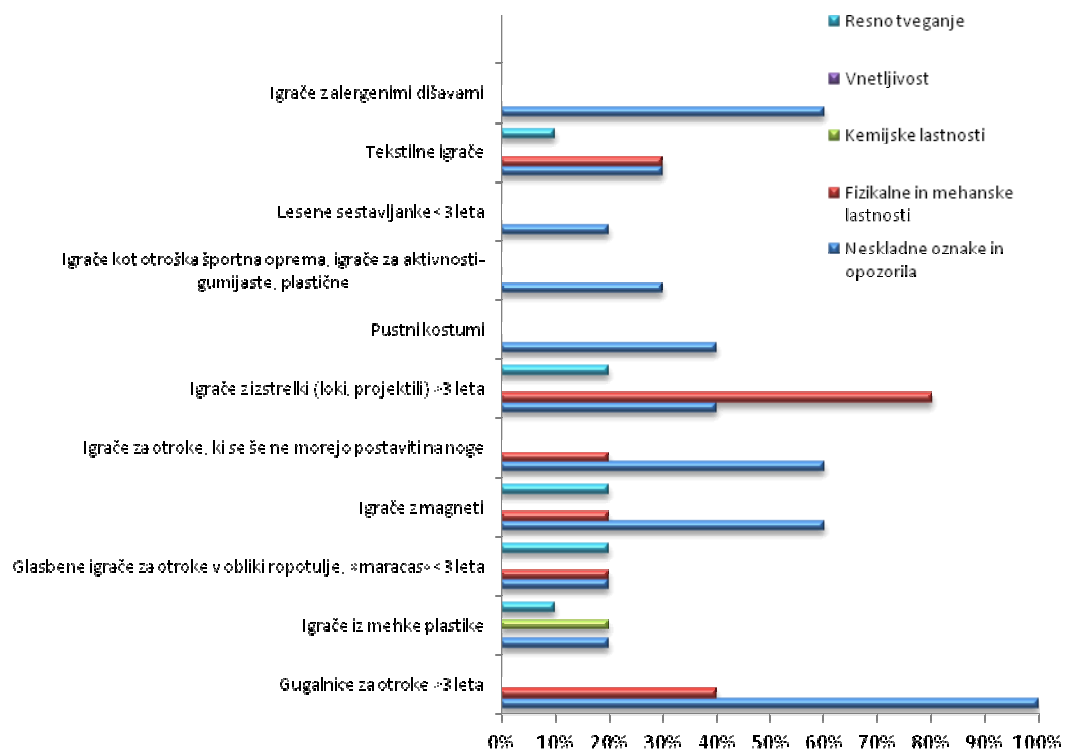
Graf 12 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

Če povzamemo, je bilo v letu 2017 od 70 odvzetih vzorcev igráč neskladnih 34 (49 %). Pri 19 vzorcih (27 %) so bile ugotovljene neskladnosti samo zaradi opozoril in/ali označevanja, pri drugih pa razen označevanja tudi neskladnosti zaradi fizikalno mehanskih ali kemijskih lastnosti. Zaradi kemijskih lastnosti sta bili neskladni dve igráci (tri odstotke) in zaradi fizikalno mehanskih lastnosti 13 (19 %) vzorcev. Neskladnosti zaradi označevanja niso predstavljale večjega tveganja, razen v specifičnem primeru opozoril in navodil za uporabo ter vzdrževanje gugalnic. Pri preskusih mehanskih lastnosti so bile ugotovljene neskladnosti predvsem zaradi deformacije pod obremenitvijo, premajhnega premera vrvi, nevarnosti poškodbe zaradi majhnega trdega ali magnetnega delca ter zaradi prevelike glasnosti in prevelike kinetične energije ter ločitve prisesalne kapice. Analize kemijskih lastnosti posameznih delov igráč so pokazale neskladnosti pri dveh vzorcih, pri obeh zaradi prisotnosti ftalata DEHP. Glede vnetljivosti neskladnosti niso bile ugotovljene. Zaradi ugotovljenih neskladnosti je bilo izdelanih 15 ocen tveganja. Pri petih vzorcih od 70 odvzetih vzorcev (sedem odstotkov) je bilo ugotovljeno resno tveganje in sicer: zaradi majhnih trdih delcev in neprimerne geometrijske oblike pri igráčah za otroke, mlajše od treh let, vsebnosti ftalata nad 0,1 %, prisotnosti majhnih magnetnih delov z jakostjo več kot 50 kG²mm² ter zaradi ločitve prisesalne kapice. V primerih, ko je bilo ugotovljeno resno tveganje, je bil izveden umik in odpoklic teh izdelkov.

Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v grafu spodaj.

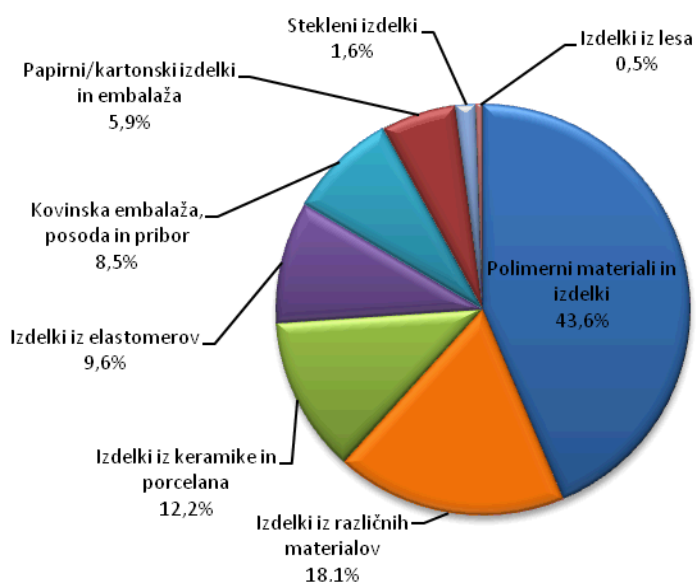
Graf 13 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili

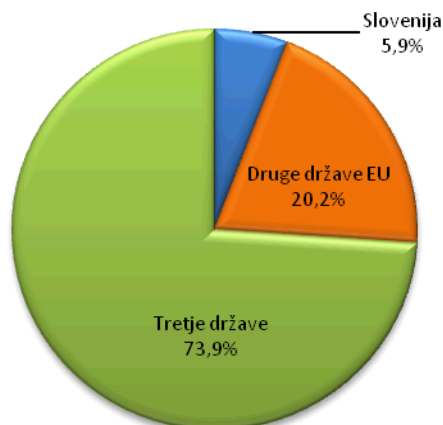
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 188 vzorcev materialov in izdelkov iz naslednjih skupin: 82 vzorcev polimernih (plastičnih) materialov in izdelkov, 34 vzorcev izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov (npr. mali kuhinjski aparati, laminati različnih materialov ...), 23 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, 18 vzorcev izdelkov iz elastomerov (silikon, lateks ...), 16 vzorcev kovinske embalaže, posode in pribora, 11 vzorcev papirnih/kartonskih izdelkov in embalaže, tri vzorce steklenih izdelkov in en vzorec izdelka iz lesa. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 14 – Vzorci glede na vrsto materiala

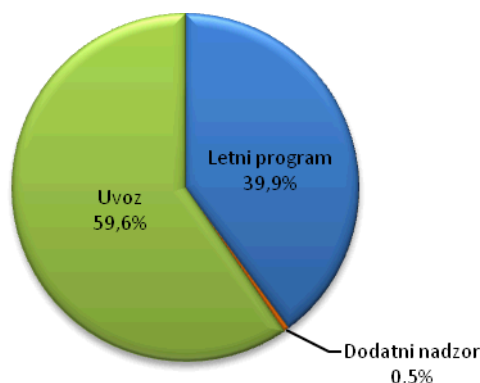
Slovenskega porekla je bilo 11 vzorcev, iz ostalih držav članic Evropske unije je bilo 38 vzorcev, 139 vzorcev pa je izviral iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 15 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

Od skupno 188 vzorcev jih je bilo 75 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, eden v okviru dodatnega nadzora, 112 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja je prikazan v naslednjem grafu.

Graf 16 – Delež analiziranih vzorcev po povodu vzorčenja

Vzorci so bili preskušani na eno ali več skupin preskušanj. V 153 vzorcih izdelkov se je določala specifična migracija snovi (monomeri, kovine, razgradni produkti, aditivi ...), pri 56 vzorcih identifikacija materiala, pri 19 vzorcih identifikacija hlapnih organskih spojin, pri 19 vzorcih vsebnost spojin (hlapne spojine, ftalati, biocid) in pri 10 vzorcih celotna migracija v različne modelne raztopine oz. medije. V letnem programu vzorčenja je bil planiran odvzem petih vzorcev v okviru skupine vrečke za pečenje, kuhanje, posode za pečenje iz poliamida. Ob vzorčenju je bilo ugotovljeno, da so vrečke za pečenje, kuhanje in posode za pečenje, ki so na trgu, izdelane iz drugih materialov, zato njihovo preskušanje glede specifične migracije kaprolaktama ne bi bilo smiselno. V skladu z dogovorom z laboratorijem so bili zato za analizo odvzeti kuhinjski pripomočki iz poliamida in preskušani glede planiranega parametra. Število vzorcev iz posameznih skupin materialov, ki so bili preskušani v okviru posamezne skupine preskušanj, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 17 – Število vzorcev po skupinah materialov in skupinah preskušanj

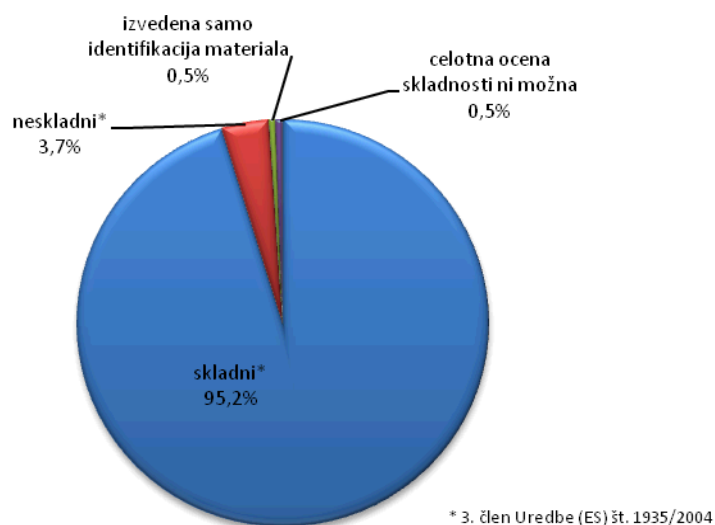

Od skupnega števila odvzetih vzorcev jih je bilo kot neskladnih ocenjenih sedem, in sicer trije iz skupine polimerni materiali in izdelki in štiri iz skupine izdelki iz elastomerov. Iz skupine polimerni materiali in izdelki sta bila kot neskladna ocenjena dva izdelka iz melamina (otroška skledica in kuhinjski pripomoček-

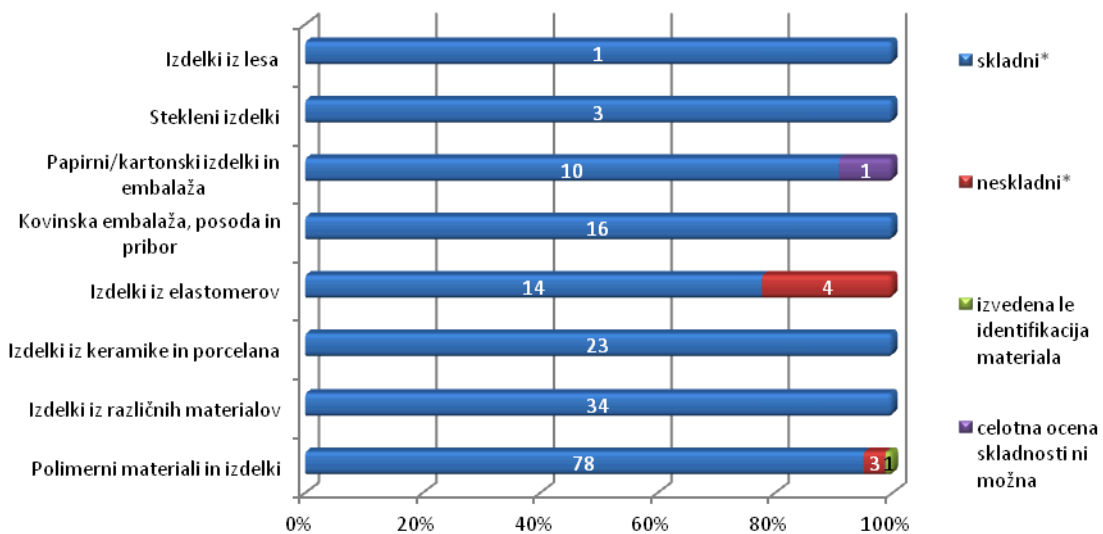
žlica) zaradi previsoke specifične migracije formaldehida in en izdelek iz poliamida (kuhinjski pripomoček-loparka) zaradi previsoke specifične migracije primarnih aromatskih aminov. Vsi trije so bili ocenjeni kot neskladni, ker so njihove sestavine prehajale v živila v količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi. Kot neskladni so bili ocenjeni tudi štirje vzorci izdelkov iz elastomerov (silikonski modeli in pekači) in sicer zaradi previsoke vsebnosti hlapnih spojin. Tovrstna neskladnost je posledica neupoštevanja dobre proizvodne prakse pri proizvodnji izdelkov, ni pa pokazatelj tveganja za zdravje ljudi. Vsi neskladni vzorci so bili odvzeti v okviru letnega programa vzorčenja. Šest neskladnih vzorcev je bilo po poreklu iz tretjih držav (Kitajska), eden pa iz druge države EU (Španija).

Pri enem vzorcu iz skupine papirni/kartonski izdelki in embalaža ocena skladnosti v povezavi z vsemi analiziranimi parametri ni bila možna in bi bilo potrebno pridobiti podatke o dejanskih specifičnih migracijah spojin v živilo, na osnovi katerih bi bilo mogoče oceniti skladnost vzorca oz. izdelati za predviden realni scenarij uporabe relevantno oceno tveganja. Pri enem vzorcu izdelka, za katerega se je izkazalo, da je iz poliestra, je bila izvedena zgolj identifikacija materiala, z namenom, da se ugotovi dejanska sestava vzorca. Ocena skladnosti za vzorec ni bila podana. Neocenjena vzorca sta v spodnjih dveh grafih podana ločeno. Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih v nadaljevanju.

Graf 18 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev

Graf 19 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na skupine materialov

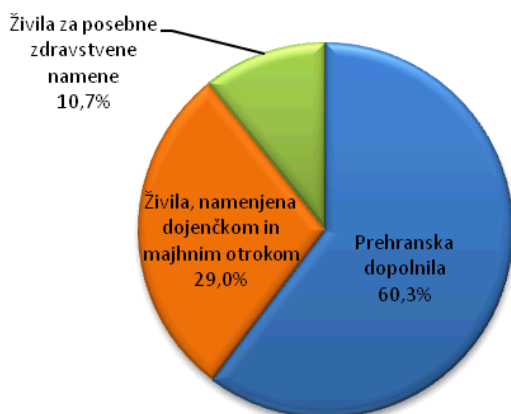

Delež neskladnih vzorcev v letu 2017 (3,7 %) se je v primerjavi z letom 2016 (2,1 %) nekoliko zvišal, pri čemer so bili neskladni vzorci iz istih skupin kot v letu 2016.

Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane

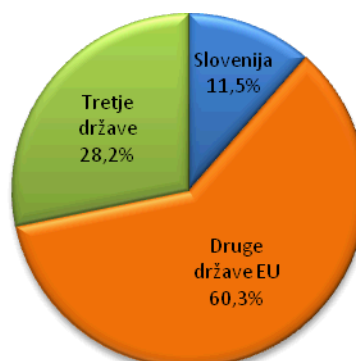
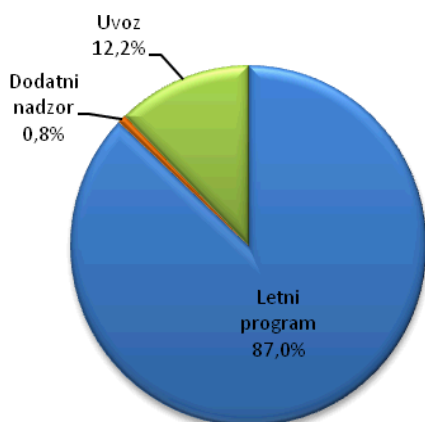
Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2017 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 131 vzorcev živil, in sicer 79 vzorcev prehranskih dopolnil in 52 vzorcev živil za posebne skupine, od tega 38 vzorcev živil namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otroška hrana) in 14 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

Graf 20 – Vzorci po skupinah živil

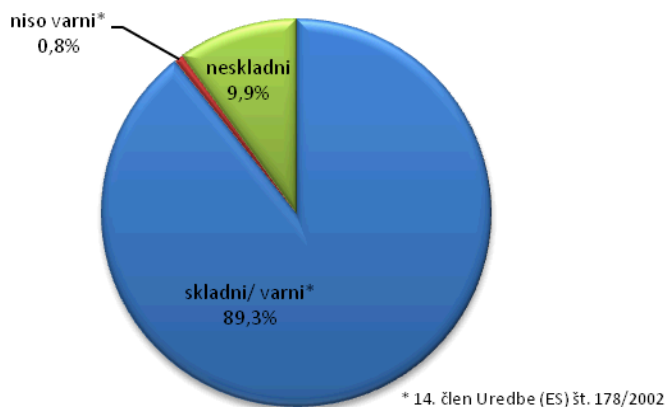
Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 114 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, eden v okviru dodatnega nadzora in 16 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 15 vzorcev, iz drugih držav članic Evropske unije je bilo 79 vzorcev, 37 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Navedba porekla za tovrstna živila ni obvezen element označbe. Nosilec dejavnosti se za navedbo porekla lahko odloči prostovoljno, v kolikor pa tega podatka ni na označbi in ni naveden proizvajalec ali podatek, kje je izdelek proizveden, se za namen poročanja o izvoru odvzetih vzorcev, upošteva podatek o državi nosilca dejavnosti, ki je odgovoren za izdelek in je naveden na označbi. Deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu oz. izvoru so prikazani v grafih spodaj.

Graf 21 – Delež vzorcev glede na povod vzorčenja Graf 22 - Delež vzorcev glede na poreklo/izvor

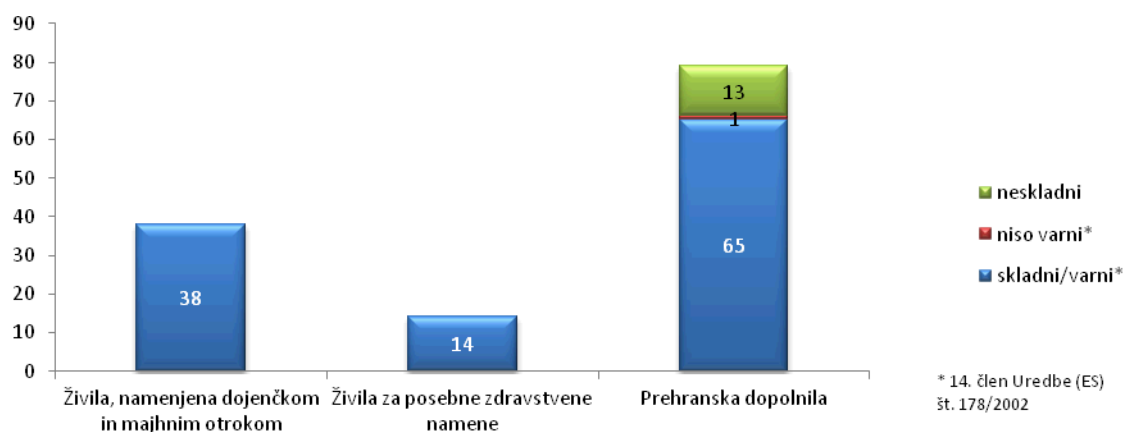
Od skupaj 131 odvzetih vzorcev živil, je bilo za en vzorec prehranskega dopolnila ocenjeno, da ni skladen s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da ni varen. V vzorcu je bila ugotovljena vsebnost učinkovine zdravil (sibutramin). 13 vzorcev prehranskih dopolnil je bilo ocenjenih kot neskladnih, vendar neskladnost (vsebnost glavnih sestavin, označba) ni imela vpliva na varnost.

Graf 23 - Deleži vzorcev glede na oceno varnosti

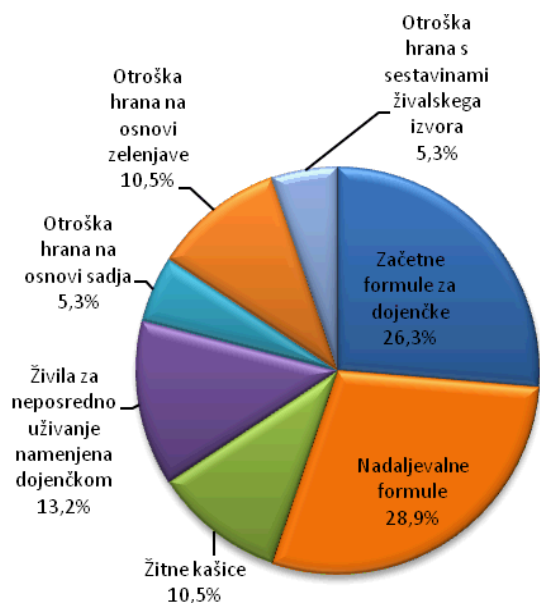
Vsi vzorci živil za posebne skupine (otroška hrana in živila za posebne zdravstvene namene) so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Graf 24 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno skladnosti/varnosti

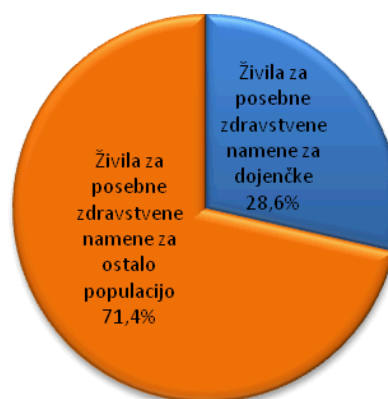

38 vzorcev živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otroška hrana), je sestavljalo 10 vzorcev začetnih formul za dojenčke, 11 vzorcev nadaljevalnih formul, štiri vzorci otroške hrane na osnovi predelanih žit in 13 vzorcev ostale otroške hrane, od tega pet vzorcev otroške hrane namenjene za neposredno uživanje za dojenčke, dva vzorca otroške hrane na osnovi sadja, štiri vzorci otroške hrane na osnovi zelenjave in dva vzorca gotovih obrokov z živilo živalskega izvora, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom. Od 14 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene so bili štiri namenjeni dojenčkom, deset pa ostali populaciji. Deleži vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene so prikazani v dveh grafih na naslednji strani.

Graf 25 - Delež vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane

Graf 26 - Delež vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne zdravstvene namene

16 vzorcev živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, je bilo analiziranih glede biološke varnosti (*Salmonella spp.*, *Cronobacter spp.*, *Listeria monocytogenes*), 22 vzorcev glede vsebnosti onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini, akrilamid, eruka kislina, nitrati, tropanski alkaloidi, alkaloidi rožička, dioksini in PCB) in 10 vzorcev (začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule) glede vsebnosti ostankov pesticidov. Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni.

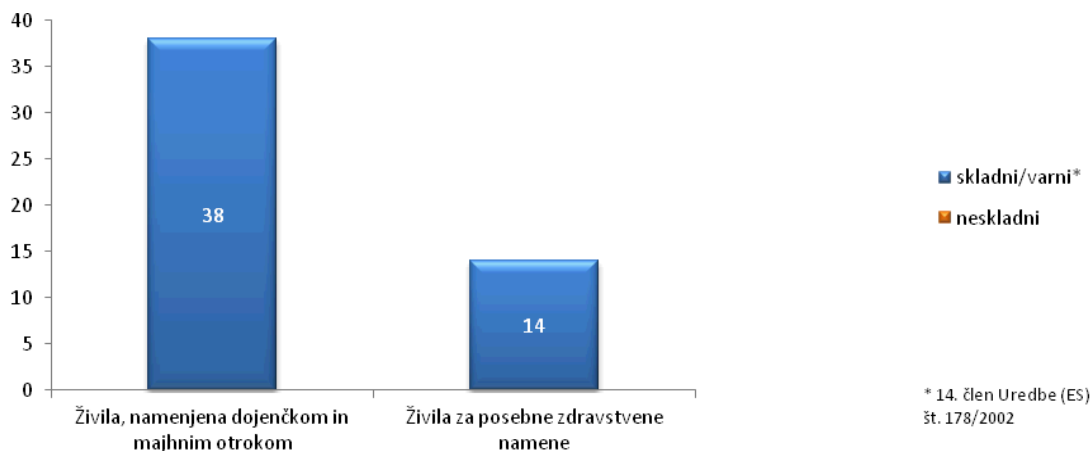
V sedmih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil (*Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*), v sedmih vzorcih pa vsebnost onesnaževal (kovine). Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 27 – Število vzorcev po skupinah vzorcev in parametrov preskušanja

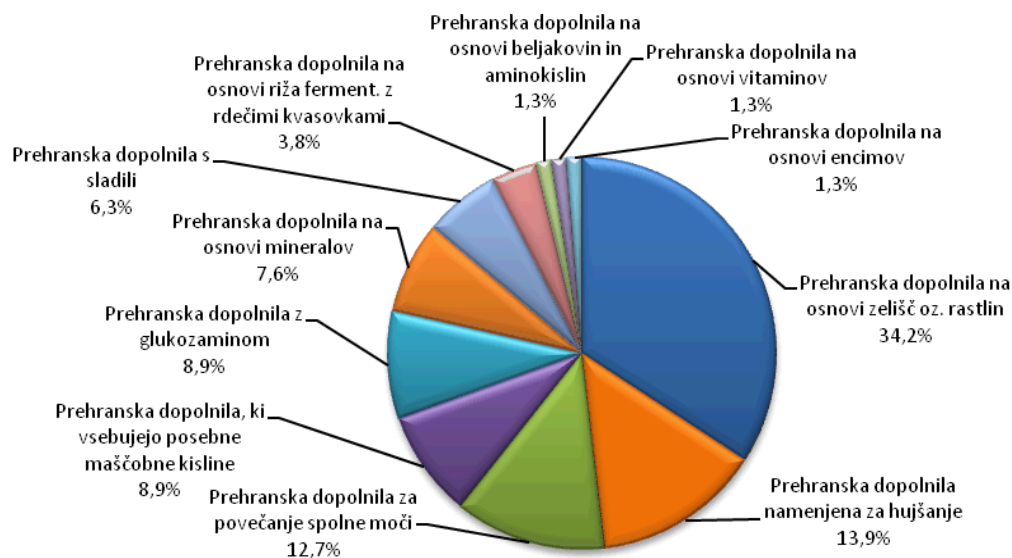

Graf 28 Število vzorcev po skupinah vzorcev in oceni skladnosti/varnosti*

V letu 2017 je bilo preskušanih 79 vzorcev prehranskih dopolnil, od tega 27 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin, 11 vzorcev prehranskih dopolnil, namenjenih za hujšanje, 10 vzorcev za povečanje spolne moči, sedem vzorcev prehranskih dopolnil, ki vsebujejo posebne maščobe, sedem vzorcev z glukozaminom, šest vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi mineralov, pet vzorcev prehranskih dopolnil s sladili, trije vzorci prehranskih dopolnil na osnovi riža fermentiranega z rdečimi kvasovkami, en vzorec prehranskega dopolnila na osnovi beljakovin in aminokislin, en vzorec prehranskega dopolnila na osnovi vitaminov in en vzorec na osnovi encimov. Deleži vzorcev glede na sestavo oziroma namen uporabe so prikazani v grafu spodaj.

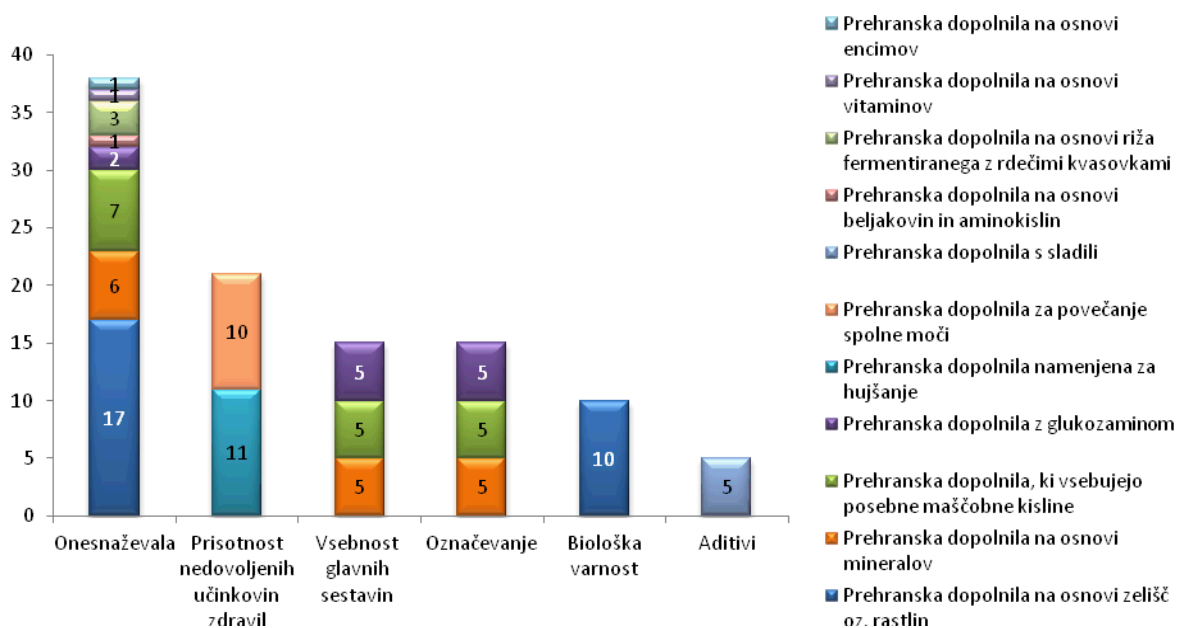
Graf 29 – Deleži preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo, namen uporabe oz. preskušanje

Pri 38 vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini, dioksini in PCB), pri 21 prisotnost nedovoljenih učinkovin zdravil (sibutramin, sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), pri 15 vsebnost glavnih sestavin (minerali, glukozamin, omega-3 maščobne kisline), pri 15 skladnost označbe, pri 10 vzorcih biološka varnost, pri petih vzorcih skladnost uporabe aditivov (sladila).

Število vzorcev iz posamezne skupine prehranskih dopolnil, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 30 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

Vsi vzorci, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal (težke kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini (citrinin), dioksini in PCB), so bili glede preskušanih parametrov ocenjeni kot skladni in varni.

Od 21 vzorcev, ki so bili preskušani glede prisotnosti nedovoljenih učinkovin zdravil (sibutramin, sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), je bila prisotnost nedovoljene učinkovine sibutramin ugotovljena v enem vzorcu, odvzetem v okviru uradnega nadzora ob vnosu. Ocenjeno je bilo, da vzorec, v skladu z določili 14. člena Uredbe (ES) 178/2002, ni varen.

Od 15 vzorcev, ki smo jih preverjali glede vsebnosti glavne sestavine/sestavlin, sta bila kot neskladna ocenjena dva vzorca prehranskih dopolnil na osnovi mineralov. Za oceno skladnosti so bile uporabljene Smernice za pristojne organe za nadzor skladnosti z zakonodajo EU v zvezi z določitvijo dovoljenih odstopanj za hranilne vrednosti, navedene na oznaki. Vzorca sta imela tudi neskladno označbo. Za snovi s fiziološkim učinkom, ki niso vitamini in minerali (npr. glukozamin, omega-3 maščobne kisline), v prehranskih dopolnilih niso predpisana dovoljena odstopanja, zato ocena skladnosti za štiri vzorce, pri katerih je bila določena nekoliko nižja vsebnost od deklarirane, ni bila možna. Ti štiri vzorci so bili kot neskladni ocenjeni zaradi neskladne označbe.

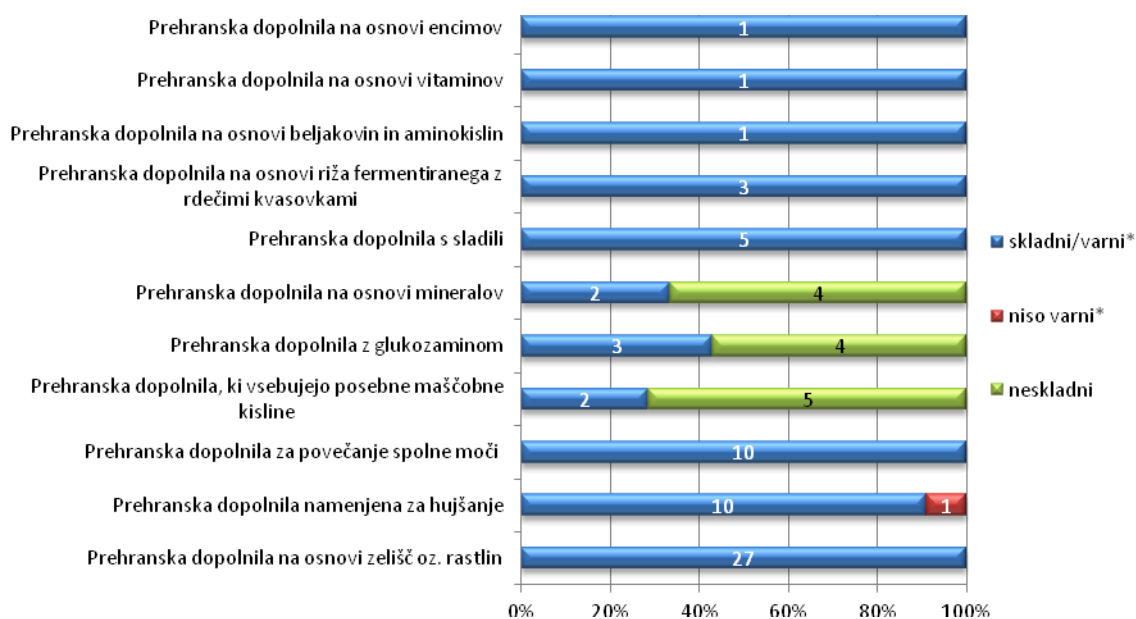
Skladnost označbe se je preverjala pri 15 vzorcih. Neskladnosti v označbi so bile ugotovljene pri 13 vzorcih. Pri vseh 13 so se neskladnosti nanašale na določila Uredbe (ES) št. 1169/2011, pri štirih dodatno še na določila Pravilnika o prehranskih dopolnilih, pri sedmih pa na kršitve glede navedbe prehranskih in zdravstvenih trditev v skladu z določili Uredbe (ES) št. 1924/2006).

Vseh 10 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oz. rastlin, ki so bili preskušani glede biološke varnosti, je bilo ocenjenih kot varnih.

V petih vzorcih prehranskih dopolnil s sladili se je preverjala skladnost uporabe teh aditivov. Vsebnost sladil v treh vzorcih prehranskih dopolnil (v obliki šumečih tablet oz. vrečk s prahom za pripravo napitka) je bila višja od mejne vrednosti za prehranska dopolnila dobavljena v trdni obliki, vključno s kapsulami in tabletami ter podobnimi oblikami, razen za žvečenje, določene v Uredbi (ES) št. 1333/2008 o aditivih za živila. Zato so bili ti trije vzorci ocenjeni kot neskladni. Vsi so bili na podlagi izdelane ocene tveganja ocenjeni kot varni. Po pritožbi lastnikov vzorcev, da bi morala biti vsebnost sladil preračunana na prehransko dopolnilo, pripravljeno za uživanje po navodilih proizvajalca, smo pridobili pojasnilo nosilca predpisa v Sloveniji

(UVHVVR), da se je v stari direktivi, ki je bila prenesena v uredbo, mejna vrednost za sladila nanašala na izdelke, pripravljene po navodilih proizvajalca, in bo v spremembi uredbe, ki je že v pripravi, dodano pojasnilo, ki bo to ponovno jasno določalo. Glede na navedeno, izdelki niso bili obravnavani kot neskladni, ker ukrepi inšpektorata v zvezi z njimi, ne bi bili upravičeni.

Graf 31 - Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil

V skupini živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otročka hrana), in živil za posebne zdravstvene namene gre v večini primerov za izdelke, ki so izdelani v Evropski uniji. Večjega števila neskladnosti v tej skupini že več let ne beležimo. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, pa so redno vključena v letni program vzorčenja.

V skupini prehranskih dopolnil se srečujemo z vzorci izdelkov, ki izvirajo iz različnih koncev sveta in pogosto ni znano, kje poteka dejanska proizvodnja izdelka. Zaradi večjega števila deležnikov in manj stabilne baze nosilcev dejavnosti, je tveganje za neskladnosti večje. Vsako leto se tako srečamo z nekaj vzorci, za katere je ocenjeno, da niso varni.

V letu 2015 trije (3,8 %) in v letu 2016 jih je bilo šest (7,6 %), v 2017 pa en vzorec (1,3 %).

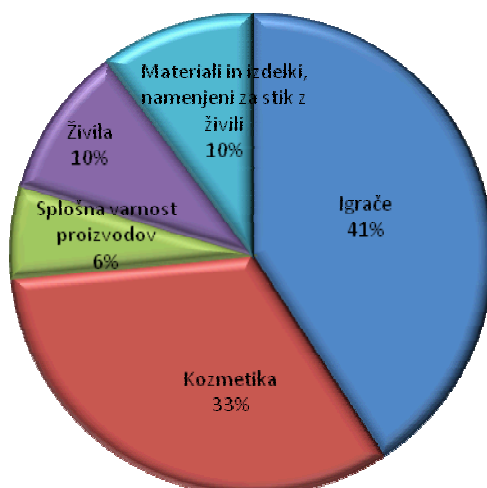
7. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

7.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnost z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat v letu 2017 objavil 49 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ obvestil o neskladnih igračah in sicer 20. Sledilo je 16 obvestil s področja kozmetike, pet obvestil s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, pet obvestil s področja živil in tri obvestila s področja izdelkov, ki spadajo pod Zakon o splošni varnosti proizvodov. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v spodnjem grafu.

Graf 32 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

7.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrnjeni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2017 je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije obravnaval skupaj 439 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 33 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (24 obvestil na področju živil in devet obvestil na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev in na podlagi aktivnosti v okviru EU koordiniranega nadzora živil, ki se tržijo preko interneta, je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval pet obvestil. Vsa so se nanašala na prehranska dopolnila (vsebnost sibutramina, epimedium grandiflorum, agmatin sulfat v treh izdelkih). Na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, smo posredovali sedem obvestil o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču (vsebnost hlapnih organskih snovi v štirih vzorcih, migracija primarnih aromatskih aminov, migracija formaldehida v dveh vzorcih).

7.3 EVROPSKI SISTEM UPRAVNE POMOČI IN SODELOVANJA V SKLADU Z UREDBO (ES) ŠT. 882/2004 – AAC

Administrative Assistance and Cooperation (AAC) je sistem za izvedbo postopka upravne pomoči in sodelovanja med državami članicami in Komisijo. Uporablja se v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali. Omogoča izmenjavo informacij v primerih neskladnosti, ki ne pomenijo tveganja za zdravje ljudi.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije se vključuje v sistem v skladu s pravili, ki jih je določila Komisija.

V letu 2017 je inšpektorat na podlagi aktivnosti v okviru EU koordiniranega nadzora živil, ki se tržijo preko interneta, v sistem AAC posredoval dve obvestili, ki sta se nanašali na predstavitev prehranskih dopolnil za sklepe z informacijami, kot so preprečevanje, zdravljenje ali ozdravljenje bolezni kosti in sklepov. Izdelki so bili v ponudbi spletnih trgovin predstavljeni v slovenskem jeziku, sedež prodajalca pa je bil v drugi državi članici EU.

7.4 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX

Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES. Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, in sicer Finančno upravo Republike Slovenije, Urad Republike Slovenije za

kemikalije in Tržni inšpektorat Republike Slovenije, kjer je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2017 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 825 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so, v večini primerov, predstavljali resno tveganje za zdravje. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali 17 takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 119 obvestil, na podlagi katerih je bil na slovenskem trgu najden en izdelek, ki je bil neskladen zaradi majhnih delcev .

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 88 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil na slovenskem trgu je bilo najdenih 10 izdelkov. Neskladni so bili zaradi mikrobiologije, vsebnosti nedavno prepovedanih konzervansov in nitrozaminov.

Na področju igrač je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 618 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih šest igrač, ocenjenih za neskladne zaradi majhnih delcev, neustrezne glasnosti in premajhne stabilnosti.

Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval osem obvestil o proizvodih z resnim tveganjem in sicer šest obvestil o različnih vrstah igrač in dva obvestila o kozmetičnih izdelkih. Obvestila za igrače so se nanašala na preseženo vsebnost ftalatov, preseženo emisijo zvočnega tlaka, prisotnost majhnih delcev in vsebnost nedovoljenih barvil. Obvestila za proizvode kozmetike so se nanašala na vsebnost hidrokinona in vsebnost metilizotolionona.

7.5 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja. Spletne strani se stalno dopolnjuje in posodablja.

7.6 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri:

- Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju porabe alkohola,
- Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti,
- Zakonu spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah,
- Uredbi o pitni vodi,
- Uredbi o izvajanju uredb (EU) o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo,
- Uredbi o metodah vzorčenja proizvodov in o izvajanju uredbe ES o mejni vrednosti ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora,
- Pravilniku o zapisniku o ogledu kraja nesreče na smučišču in potrdilu o prevzemu predmetov,
- Pravilniku o prevozu, pokopu, izkopu in prekopu posmrtnih ostankov,

- Pravilniku o opredelitvi glede darovanja delov človeškega telesa,
- Pravilniku o pogojih za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti preskrbe s človeškimi tkivi in celicami,
- Pravilniku o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov,
- Pravilniku o potrdilih, evidencah in zagotavljanju podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju in
- Pravilniku o reševanju na smučiščih.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvom za javno upravo. Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo smo podali pripombe na Predlog Zakona o varstvu potrošnikov. Ministrstvu za javno upravo smo podali pripombe na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o inšpekcijskem nadzoru.

7.7 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi v letu 2017 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij, odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z Inšpektoratom Republike Slovenije za okolje in prostor, Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javno agencijo Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uradom Republike Slovenije za kemikalije, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije, Inšpektoratom Republike Slovenije za delo, Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila in materiale, ki prihajajo z njimi v stik: Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke; pitno vodo: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje; kopalne vode, kopališča: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače in druge proizvode z vidika varnosti: Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpekcija za kemikalije pri URSK, Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Health Products Regulatory Authority-Ireland; zdravstvo in higieno z vidika preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za kemikalije pri URSK; omejevanje uporabe tobaka in povezanih izdelkov in omejevanje porabe alkohola: Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo in Finančna uprava Republike Slovenije.

V okviru skupnih inšpekcijskih nadzorov smo izvajali nadzor, usmerjen v določeno problematiko in/ali določeno območje. Na področju mejnih izdelkov z zdravili je inšpektorat izvajal usklajen nadzor z Javno agencijo Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke nad trženjem teh izdelkov. Posebna pozornost je bila v letu 2017 posvečena mejnim izdelkom med zdravili in kozmetiko z aktivnimi sestavinami in zdravstvenimi navedbami. Na področju mejnih izdelkov med živili in zdravili pa je bila posvečena izdelkom s konopljo.

S Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije je inšpektorat sodeloval na področju spletne prodaje kozmetičnih izdelkov in na področju nadzora otroških kostumov. Z njimi inšpektorat sodeluje tudi v okviru sistema RAPEX na področju kozmetike, igrač in določenih skupin proizvodov splošne varnosti.

Z Uradom Republike Slovenije za kemikalije je bila obravnavana problematika obravnave neželenih in resnih neželenih učinkov.

Tudi v letu 2017 je inšpektorat sodeloval v Akciji »0,0 šofer – Slovenija piha 0,0«, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije sodelujejo Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Ministrstvo za notranje zadeve - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Namen akcije je zlasti zmanjšati škodljivo in tvegano rabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu. Inšpektorat je sodeloval tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih je bil skupaj s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Policijo izveden poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom. V akcijah usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobačnih in povezanih izdelkov v gostinskih objektih in na javnih prireditvah je inšpektorat sodeloval s Policijo, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in v posameznih primerih tudi z Finančna uprava Republike Slovenije in Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorski delovni skupini za izvajanje Uredbe 765/2008, ki delujeta v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke.

Sodelovanje je potekalo tudi v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov in delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz.

7.8 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic in ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrač (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z direktivo o varnosti igrač. V teh skupinah je potekala obravnavna problematike nadzora, metod, ukrepov. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, priprava smernic, izmenjava podatkov, mnenj in izkušenj ter izvedba skupnih projektov.

Inšpektorat je z nadzornim organom Irske (Health Products Regulatory Authority-Ireland) sodeloval pri reševanju problematike določenih kozmetičnih izdelkov, ki so bili predmet prijav glede neželenih učinkov.

7.9 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi javnostmi poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2017 obravnaval 22 zadev, in sicer 19 glede dostopa do informacij javnega značaja in treh glede ponovne uporabe informacij javnega značaja. Prosilcem je bila njihova zahteva v celoti odobrena in dostop v celoti omogočen v 19 primerih, in sicer vedno znotraj zakonitega roka, v dveh primerih pa je bil odobren le delni dostop. Razlogi za delno zavrnitev zahtev sta bila, da je šlo za osebne podatke, ki jih je treba prikriti, in ker zahtevana informacija ni izvirala iz delovnega področja organa. Pri obeh zavrnitvah je bilo skladno z zakonom odločeno

z odločbo. V enem primeru smo zahtevek zavrgli s sklepom. Stroškov dostopa nismo zaračunali v nobenem primeru. V nobenem primeru ni bila vložena pritožba na Informacijskega pooblaščenca.

V letu 2017 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 350 zadev, povezanih s sodelovanjem z javnostmi.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 98 vprašanj novinarjev. Na spletnih straneh smo objavili 12 sporočil za javnost.

8. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

8.1 SPLOŠNI PREDPISI

- Zakon o zdravstveni inšpekciji, Ur.l. RS, št. 59/06 in 40/14-ZIN-B,
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Ur.l. RS, št. 43/07 in 40/14,
- Zakon o državni upravi, Ur.l. RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16,
- Zakon o upravnih taksah, Ur.l. RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZZUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16,
- Zakon o prekrških, Ur.l. RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 - odl.US,
- Uredba o organih v sestavi ministrstva, Ur.l. RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17 in 53/17,
- Zakon o splošnem upravnem postopku, Ur.l. RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13),
- Zakon o varstvu potrošnikov, Ur.l. RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15 in 55/17 - ZKoIT
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, Ur.l. RS, št. 53/07,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Ur.l. RS, št. 32/14 in 47/15-ZZSDT,
- Zakon o kazenskem postopku, Ur.l. RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in 65/16 – odl. US,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05-UPB2, 15/08-ZPacP, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08-ZDZdr, 40/12-ZUJF, 14/13, 88/16 - ZdZPZD in 64/17.

8.2 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,
- Pravilnik o potrdilih, vodenju evidenc in zagotavljanju podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju, Ur. l. RS, št. 24/17,
- Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2017 Ur.l. RS, št. 24/17,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih bolezni in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99 in 58/17,
- Pravilnik o prevozu in pokopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 53/17 in 56/17-popr.,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinskcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. SRS, št. 24/81, 35/85,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,

- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17-GZ.

8.3 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17-GZ,
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti in z njima povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

8.4 MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur.l. RS, št. 64/04 in 1/16,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur.l. RS, št. 68/01, 128/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati primarni centri za dojke, Ur.l. RS, št. 110/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št.17/11-ZTZPUS-1,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09, 17/11-ZTZPUS-1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur.l. RS, št. 100/05-UPB2, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/12-ZUJF, 14/15-ZUUJFO in 55/17,
- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13, 74/16 in 20/17,

- Pravilnik o zdravstveno-higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69 in 5/80,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Nastanitveni in javni objekti

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-UPB1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17-GZ.

8.5 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur.l. RS, št. 15/08 in 55/17,
- Pravilnik o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov, Ur.l. RS, št. 63/10 in 55/17-ZPacP-A,
- Uredba o poslovanju z uporabniki v javnem zdravstvu, Ur.l. RS, št. 98/08 in 55/17-ZPacP-A.

8.6 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur.l. RS, št. 77/08 in 46/15-odl.US,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur.l. RS, št. 63/09.

8.7 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur.l. RS, št. 72/06-UPB3, 15/08-ZPacP, 58/08, 49/10 Odl.US: U-I-270/08-10, 107/10-ZPPKZ, 40/12-ZUJF, 88/16-ZdZPZD in 40/17,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur.l. RS, št. 107/10 in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o vrstah, vsebini in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 22/09, 42/09-popr., 22/10, 76/11, 48/15, 1/17, 40/17-ZZdrS-F in 47/17,
- Program pripravništva in strokovnega izpita za poklic zobozdravnik-zobozdravnica, Ur. l. RS, št. 74/01, 35/04,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravništva, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07 in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravništva za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99-ZZdrS in 40/17-ZZdrS-F,

- Pravilnik o vsebini in poteku sekundarijata, Ur. l. RS, št. 83/97, 98/99-ZZdrS, 39/00, 50/01, 61/02, 43/04, 57/06 in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o zdravniških licencah, Ur. l. RS, št. 48/15.

8.8 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,
- Pravilnik o pogojih za opravljanje zdravilske dejavnosti, Ur.l. RS, št. 101/11,
- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08, 115/08, 101/11 in 74/17.

8.9 PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

- Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 56/15,
- Pravilnik o sledljivosti in uničenju človeških organov namenjenih za presaditev tero nacionalni identifikacijski številki, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o poročanju in obvladovanju hudih neželenih dogodkov in hudih neželenih reakcij pri ravnanju s človeškimi organi, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o uvrstitvi oseb na čakalni seznam zaradi zdravljenja s presaditvijo delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 85/16,
- Pravilnik o opredelitvi v zvezi z darovanjem delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 29/17,
- Pravilnik o načinu varstva osebnih podatkov dajalcev in prejemnikov delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 75/03 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o načinu povezovanja s sorodnimi tujimi in mednarodnimi organizacijami in izmenjavi delov človeškega telesa z drugimi državami, Ur. l. RS, št. 70/03 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o sestavi, načinu imenovanja in pravilih za delovanje Etične komisije za presaditve, Ur. l. RS, št. 30/02 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o postopku obveščanja o smrti oseb, ki pridejo v poštev kot dajalci delov človeškega telesa zaradi presaditve, Ur. l. RS, št. 85/01 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o medicinskih merilih, načinu in postopku ugotavljanja možganske smrti ter sestavi komisije za ugotavljanje možganske smrti, Ur. l. RS, št. 70/01 in 56/15-ZPPDČT ,
- Pravilnik o načinu konzerviranja in postopkih prevoza človeških organov, Ur.l.RS, št. 12/16.

8.10 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur.l. RS, št. 42/07-UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur.l. RS, št. 59/15, 86/15-popr.,

- Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur.l. RS, št. 70/03, 34/04-popr. in 26/07 – ZVU-A,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 88/03, 56/06, 26/07-ZVU-A in 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 84/07 in 22/13.

8.11 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV-1), Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur.l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 82/03 in 25/09.

8.12 VARNOST NA SMUČIŠČIH

- Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1), Ur.l. RS, št. 44/16,
- Pravilnik o reševalni službi in o službi prve pomoči na smučiščih, Ur.l. SRS, št. 5/78, 1/79, 1/80-ZZV, Ur.l. RS, št. 110/02-ZVSmuč in 17/08.

8.13 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov Ur.l. RS, št. 22/16,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,

- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09 in 17/11-ZTZPUS-1.

8.14 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (spremenjena z Uredbami Komisije (EU) št. 344/2013, 483/2013, 658/2013, 1197/2013, 358/2014, 866/2014, 1003/2014, 1004/2014, 2015/1190, 2015/1298, 2016/314, 2016/621, 2016/622, 2016/1120, 2016/1121, 2016/1143, 2016/1198, 2017/237, 2017/238, 2017/1224, 2017/1410, 2017/1413 in 2017/2228),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur.l. RS št. 61/13,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur.l. RS, št. 59/06,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03.

8.15 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12, 62/15 in 12/17,
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z Uredbo o varnosti igrač,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odločba Komisije z dne 16. 12.2009 o smernicah za upravljanje hitrega informacijskega sistema skupnosti (RAPEX) iz člena 12 in postopka obveščanja iz člena 11 Direktive 2001/95/ES,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu Ur.L. RS št.33/05.

8.16 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 119/07,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/06 (s spremembami),
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 38/06,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili,
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 121/06,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 131/03, 38/06, 65/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong,
- Priporočilo Komisije (EU) 2017/84 z dne 16. januarja 2017 o spremljanju ogljikovodikov mineralnih olj v živilih ter materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili.

8.17 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (s spremembami),
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (uporablja se od 14.12.2019),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (s spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili, Ur.l. RS, št. 72/2010,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur.l. RS, št. 66/13,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14),
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14,
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur.l. RS, št. 90/00, 142/04, 24/05, 70/07,
- Uredba (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (s spremembami),

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/127 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah ter glede zahtev za informacije o hranjenju dojenčkov in majhnih otrok (uporablja se od 22.02.2020),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/128 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri živilih za posebne zdravstvene namene (uporablja se od 22.02.2019),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1798 z dne 2. junija 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev o sestavi in informacijah za popolne prehranske nadomestke za nadzor nad telesno težo (uporablja se od 27. 10. 2022),
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Ur.l. RS, št. 6/14),
- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil (Ur.l. RS, št. 84/14, 74/16),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 828/2014 z dne 30. julija 2014 o zahtevah za zagotavljanje informacij potrošnikom o odsotnosti ali zmanjšani prisotnosti glutena v živilih,
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (s spremembami),
- EU register prehranskih in zdravstvenih trditev: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/> ,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (s spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz, Ur.l. RS, št. 114/13,

- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur.l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) 2017/644 z dne 5. aprila 2017 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksinom nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 589/2014,
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra, anorganskega kositra, 3-MPCD in benzo(a)pirena v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (EU) 2015/705 z dne 30. aprila 2015 o določitvi metod vzorčenja in meril izvedbe za analitske metode za uradni nadzor vsebnosti eruka kisline v živilih ter razveljavitvi Direktive Komisije 80/891/EGS,
- Priporočilo Komisije št. 2013/711/EU z dne 3. decembra 2013 za zmanjšanje prisotnosti dioksinov, furanov in PCB-jev v krmi in živilih (s spremembami),
- Priporočilo Komisije št. 2006/794/ES z dne 16. novembra 2006 o spremljanju ravni prisotnosti dioksinov ter dioksinom podobnih in dioksinom nepodobnih polikloriranih bifenilov v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2010/307/EU z dne 2. junija 2010 o spremljanju ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije 2013/647/EU z dne 8. novembra 2013 glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2012/154/EU o spremljanju prisotnosti alkaloidov rožička v krmi in hrani,
- Priporočilo Komisije št. 2013/165/EU z dne 27. marca 2013 o prisotnosti toksinov T-2 in HT-2 v žitih in žitnih proizvodih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/976 o spremljanju prisotnosti tropanskih alkaloidov v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/1381 o spremljanju arzena v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/1111 o spremljanju niklja v živilih,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (s spremembami),

- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 16/09, 40/10,
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih, Ur.l. RS, št. 84/04, 108/07, 16/09,
- Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 31/17 (velja od 6.7.2017),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/662 z dne 1. aprila 2016 o usklajenem večletnem programu nadzora Unije za leta 2017, 2018 in 2019 za zagotavljanje skladnosti z mejnimi vrednostmi ostankov pesticidov v ali na živilih rastlinskega in živalskega izvora ter za oceno izpostavljenosti potrošnikov ostankom teh pesticidov,
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila Ur.l. RS, št. 12/11, 87/12,
- Uredba Komisije (EU) št. 231/2012 z dne 9. marca 2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Ur. l. RS, 12/11),
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila (Ur. l. RS, 12/11, 103/13),
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur. l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,
- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/06, 38/10,
- Uredba (ES) št. 258/97 Evropskega Parlamenta in sveta z dne 27. januarja 1997 v zvezi z novimi živilni in novimi živilskimi sestavinami (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih živilih, Ur.l. RS, št. 71/06, 38/10,
- Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (uporablja se od 01.01.2018),

- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostregega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav (Ur. l. RS št. 4/16),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/6 z dne 5. januarja 2016 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukušima ter razveljavitvi Izvedbene uredbe (EU) št. 322/2014.

8.18 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur.l. RS, št. 15/03 in 27/17,
- Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah Ur.l. RS, št. 51/17.

8.19 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, Ur. l. RS, št.9/17 in 29/17,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 52/17,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Ur. l. RS, št. 6/12),
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete–Ocenjev. nagnjenosti k vžigu–Varnostne zahteve,
- Standard EN ISO 12863:2010 Standardna preskusna metoda za ocenjevanje nagnjenosti k vžigu cigaret.

8.20 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), Ur.l. RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT),
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – UPB, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF,14/13, 88/16-ZdZPZD in 64/17,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, Ur. l. RS, št. 107/10 in 40/17 – ZZdrS-F,
- Zakon o zdravniški službi, Ur. l. RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF in 88/16 - ZdZPZD, 40/17 in 64/17 – ZZDej-K).